

Transpak
2638 W 69th St.
Chicago IL 60629

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXXII 1997 MAY – GEGUŽĖS 6, Nr. 17

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

"UBAGIZMAS"

Dr. Jonas Jasaitis

Teatleidžia skaitytojai už tokį šio straipsnio pavadinimą. Gerai žinome, kad žodis "ubagas" yra neteiktinas dabartinei lietuvių kalbai. Bet visa bėda, kad žodis "elgeta" neturi tos neigiamos prasmės, kurią išreiškiame, sakydami "ubagas". Šiandien tenka kalbėti ne apie vargšą beturtį, kuris į tokią padėtį dėl ligos ar kitos baisios nelaimės pateko, o apie sveikata trykštantį drimbą bei savigarbą pradusį ir išmaldos visose kryžkelėse prašinėjantį valdininką. Apie UBAGĄ, kuriam visai nesvarbi nei jo tautybė, nei jo Tėvynės dalis. Apie UBAGIZMĄ, tarsi niežus, apkrėtusius nemažą mūsų gentainių dalį.

Pokalbis apie pasaulio pasidalijimą

Prieš kurį laiką į redakciją atsiųsioje nuotraukoje išvydau ne kartą matytą veidą. Žmogus sėdėjo gražioje Vilniaus salėje, kurioje buvo minimas žymaus poeto jubiliejus. Jis atrodė iškilmingai susikaupęs, suvokiantis tos šventės svarbą. Bet atmintyje iškilo pokalbis, įvykęs prieš devynerius metus...

Tada Sąjūdis tik pradėjo savo veiklą. Tačiau kiekvienas, trokštantis savo Tėvynės išsivadavimo, suprato, kad teks kautis dėl Nepriklausomybės atkūrimo ir svetimos kariuomenės išvedimo. Pokalbis, kurį man priminė nuotrauka, vyko solidaus mokslinio instituto kambaryje.

– Visiški naivuoliai ir neišmanėliai – tie Sąjūdžio rėksniai, – įsitikinusi balsu dėstė skyriaus vadovas. – Nejaugi jie nesupranta, kad pasaulis po karo buvo griežtai pasidalintas įtakos sferomis? Tik todėl ir gyvename taikoje. Nejaugi jie galvoja, kad Rusija atsisakys savo geopolitinių interesų ir iš tikrųjų sutiks geruoju išvesti savo kariuomenę, išmontuoti savo radiolokatorius ir raketų aikštes? Lietuva čia neturi jo-

kios reikšmės! Jeigu kas nors ir priverstų rusus tai padaryti, ar išvaizduojate, kas tada atsitiktų?

– O kas? – paklausėme.

– Ne, jūs iš tikrųjų – naivūs. Nusistovėjusi pusiausvyra sugriūtų, netvarka prasidėtų, nusikalstamumas išaugtų.

– Kokia tada Lietuvos ateitis?

– Tik nereikia manęs agituoti! Ir dėl valstybinės kalbos, ir dėl ūkinio savarankiškumo... Esu toks pat lietuvis, kaip ir tie – iš "Sąjūdžio". Mes galime tik prašyti! Pasaulis eina demokratėjimo kryptimi. Ir Rusija darosi demokratiškesnė. Ateis laikas, gausime ir mes daugiau suvereniteto... Bet negalima šūkauti apie tai, kas absoliučiai neįmanoma.

Tas mokyta "elgetautojas" turėjo daug vienminčių. Vargu ar pasikeitė jo nuomonė dabar, kai įvyko tai, kas jo manymu, buvo neįmanoma. Tikriausia net triumfuoja: "Ar aš nesakiau, kad taip bus? Žlugo įmonės, atsirado nedarbas, krito pragyvenimo lygis, išbujojo nusikalstamumas..." Net nebandykite paklausti, o ką jis, laikantis save "tokiu pat lietuviu", padarė, kad tokios betvarkės nebūtų. Jis gi įpratęs, kad kiti "tvarką įvestų".

Paskolos, dotacijos, labdara...

Blogiausia, kad visi tie valdininkų lūpomis solidžiai tariami žodžiai iš tikrųjų reiškia ne ką kitą, kaip išmalda. Pasiskolina ir gautą paskolą išsidalina. Paskui aiškinasi, kad "tai buvo teisėta pagal tuo metu veikusių įstatymus", kad pareigūnas, leidęs iššvaistyti valstybės pasiskolintas lėšas, nebuvo supažindintas... su atsakomybe arba pagal "jo užimamas pareigas nebuvo už tai atsakingas". Be to, jis dabar tose pareigose jau nebedirba. Milijonai dolerių dingio – kaltų nėra. Ir niekas jų neieško!

Sovietų laikais buvo sakoma: "Valdžia iš žmonių viską atėmė, todėl ir vogti iš valdžios – ne nuodėmė. Valdžia nenubiednės." Bet aki vaizdu, kad ir dabar požiūris Lietuvoje į "valdiškus pinigus" nepasikeitė. Kaip kitaip galima vertinti bandymus iš valstybės biudžeto mokėti "kompensacijas" apgautiems indėlininkams? Juk tai reiškia ne ką kitą, kaip norą mokėtojų pinigais

grąžinti tai, ką sukčiai išvogė. Kitaip sakant, iš tų pačių apvogtųjų vėl surinks pinigėlius ir jiems patiems po truputį dalins! Kaip suprasti žūlų nenorą nagrinėti milžiniškų finansinių aferų ir žulčiausios korupcijos bylas?

"Ubagas" dirbti nenori. Jis nori tik gauti. Kartą neiškentęs pasakiau čigonei, keleivinio traukinio vagone įkyriai lindusiai su pasiūlymais "išburti ateitį":

– Dirbti geriau eitum, nereikėtų su mažais vaikais taip bastytis!

– Nuo darbo arkliai dvesia! – akirto baisiausiai supykusi. Sveiku raudonių plyštantis jos žandai net pamėlynavo. Dar žodis – ir puls muštis, gindama savo "teisę elgetauti".

O kiek dabar Lietuvoje tokių, kurie nedirba todėl, kad jų niekas nebevaro, kad nebėra "brigadieriaus" arba "fermos vedėjo" Kiek bankrutuojančių gamyklų pasiėmė paskolas ir jas ramiausiai iššvaistė? Kiek tokių, kurie su nostalgija prisimena laikus, "kai Maskva davė fondus"? Jie ir dabar vežtų į "sajungines" ministerijas lagaminus su lietuviška degtine ir skilandžiais, kad gautų "fondus" ir "paskyras", o paskui girtųsi, kokią patriotišką veiklą, atseit Lietuvos labui, daro. Jei koks nors užsienio aferistas tokiam valdininkui pasiūlo dešimties tūkstančių dolerių kyšį, šis nė nemirktelėjęs palaimina sandėrį, kuris Lietuvai atneša milijoninį nuostolį. Kaip kitaip galima paaiškinti absurdiškiausią sutartį su neaiškiomis kompanijomis, sveiku protu nesuvokiamas muitų žabangas?

O kodėl gi nevogti, nesukčiauti, neapgaukinti? Juk nė vienas stambus sukčius nuo pat Nepriklausomybės paskelbimo dar nenubaustas! Nė viena kenkėjiška kompanija, kurių šimtus įkūrė buvusios kompartijos ir KGB struktūros, nėra uždaryta. Jos tik pačios "užsidarė", t.y. pavadinimą pakeitė ir kitoje vietoje "įsisteigė".

Ar esate matę ubagą, kuris prieš vagis kovotų?

"Tik neužrūstinkim Europos"

"Mes panaikinsime bet kokias kliūtis laisvam kapitalo judėjimui", – skelbia apsišaukėliai – "laisvosios rinkos apaštalai". Laisvoji rinkla virto "laukine", plėšikiška. Skatinami ne tie, kurie patys dir-

PASITINKAME MOTINOS DIENĄ

Dievo Motinos altorius šv. Jurgio bažnyčioje Klivlende
G.Juškeno nuotr.

ba ir kitiems darbo vietas kuria, bet tie, kurie perpardavinėja ir kitaip "tarpininkauja". Na ir kas, kad savieji gamintojai smukdomi... Gal mus išmaitins išsvajotoji Europos Sąjunga? Suprantama, ko iš jos tikimės. Tačiau ką į tą Sąjungą patys atsinešime? Argi neaišku, kodėl ten tik gražius komplimentus sako, bet nieko konkretaus nedaro? Juk kam reikia naujo pulko "ubagų"? Kada matėte, kad su elgetomis, kurie po pasaulį rankas ištiesę klajoja, kas nors rimtai derėtusi? Dera masi tik su lygiaverčiais partneriais. Norint kad derėtusi, reikia savo namuose susitvarkyti. Tada ir sąjungininkų bei tikrų draugų atsiras. Europos Sąjunga nėra beformė masė, kuri "privalo mūsų pasigailėti". Ją sudaro valstybės, kurios stropiai savo interesus gina, nevengdamos ir "stipriojo teise" pasinaudoti, kvailiesnių už save pasieškoti.

Tylime apie milžiniškas aukas, kurias tauta ir pati valstybės teritorija per okupacijos laikotarpį patyrė. Jokio žalos atlyginimo iš agresoriaus neišsireikalavome. Nelabai daug ir pastangų šia kryptimi darėme. Nejaugi jau susitaikėme su mintimi, kad nieko ir neišsikovosime? Tik giriamės tai "Europai", kaip mes puikiai su kaimynais santykius mokame palaikyti. Ir su tais, kurie žudė, ir su tais, kurie, tiesiog iš neturėji-

mo ką veikti, ir dabar iš Lietuvos tyčiojasi. Nejaugi perėmėme komunistų primestą "realybės" sampratą?

Kažkas pasirašo valstybinius popierius Maišiogaloje. Nuo kada tarpvalstybiniai susitarimai daromi kažkur pamiškėse, papieviuose, laiveliuose? Paskui kažkas tyliai tuos susitarimus atšaukia. O kas iš tikrųjų žino, kas ten buvo pasirašyta ir ką reikėjo atšaukti? Jeigu ten buvo padaryta Lietuvos interesų išdavystė, kodėl iki šiol Seimas Valstybės tribūnolui nesusaukė ir iš bet kurio lygio pareigūnų atsakomybės nepareikalavo?

Iki šiol Lietuva tarptautiniuose forumuose nereikalauja, kad asmenys, kalti dėl šimtų tūkstančių lietuvių gyvybių ir suluošintų likimų, būtų perduoti Lietuvai arba Tarptautiniam tribūnolui ir nuteisti. Niekas neprotestuoja, kai visa tauta šmeižiama, tarsi užmiršus, kad jokios valstybės tada neturėjome ir patys buvome žiauriausiai persekiojami. Ar jau pamiršome inteligentų – nacių įkaitų problemą? O gal nebuvo nei Balio Sruogos, nei jo "Dievų miško", nei kitų, išvežtų ir kankintų kartu su juo?

(Bus daugiau)

"Dirvos" elektroninio pašto adresas:

dirva@ix.netcom.com.

Girdėta iš Vilniaus

• **PARAMA.** Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis laišku padėjo JAV Atstovų rūmų Tarptautinių ryšių komiteto pirmininkui Benjamin Gilman, vienam iš respublikonų, pateikdamas JAV Kongresui naują įstatymo - Europos saugumo akto 1997 - projektą", - rašo V.Landsbergis.

• **ABEJONĖS DĖL BALTIJOS ŠALIŲ VIENYBĖS.** Vilniaus universitete surengtoje tarptautinėje konferencijoje kiek suabejota Baltijos šalių vienybės idėjomis. Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas šeštadienį sakė, kad Baltijos šalys paprastai vertinamos kaip vientisa erdvė ar bendras vienetas, nurodomi bendri Baltijos šalių trūkumai", - kalbėjo ministras. Pasak A.Saudargo, "Lietuva, Latvija ir Estija turėtų būti vertinamos atskirai, atsižvelgiant į kiekvienos iš jų pasiekimus", - sakė ministras. Tuo tarpu Latvijos atstovė Žaneta Ozolina sakė, kad "Lietuvos, Latvijos ir Estijos bendradarbiavimas paremtas geografinė padėtimi, istorija, demokratijos, stabilumo ir saugumo siekiais. Vilniaus universiteto profesorius Evaldas Nekrašas kalbėjo, kad Lietuva jau prieš kurį laiką savo kelią į Europą pradėjo sieti su Lenkija, susilpnindama pastangas siekti narystės tarptautinėse organizacijose bendromis trijų Baltijos šalių pastangomis.

• **BALTIJOS ŠALYS DERINO ŽINGSNIUS.** Estijos mieste Piarnu posėdžiavo Baltijos Taryba ir Baltijos Asamblėja. Iki šiol pastarajai organizacijai vadovavusią Estiją pakeitė Lietuva. Naujuoju Baltijos Asamblėjos Prezidiumo pirmininku išrinktas Lietuvos delegacijos vadovas Mečys Laurinkus. Baltijos Asamblėjoje priimti dokumentai nuo šiol bus svarstomi Lietuvos, Latvijos ir Estijos parlamentuose. Baltijos Asamblėja pritartė Lietuvos Seimo paskelbtam kreipimuisi į NATO valstybių parlamentus. Jame NATO šalių vadovai raginami pakviesti bent vieną Baltijos valstybę į šią sąjungą pirmajame jo plėtimo etape.

• **STRATEGINIŲ OBJEKTŲ PRIVATIZAVIMAS.** Prezidentas A.Brazauskas ragino neskubėti privatizuoti didelių strateginių objektų. Jis siūlė pirmiausia ieškoti investicijų į strateginius objektus, juos modernizuoti ir tuomet kuo pelningiau parduoti. A.Brazauskas retoriškai klausė: "Ar mes norime prarasti laivyną ir aviaciją?"

• **CENTRISTAI SIŪLO KONSTITUCIJOS PATAISĄ.** Centro sąjungos teikiamu projektu siekiama užtikrinti galimybę visiems Lietuvos piliečiams, nepriklausomai nuo to, kiek laiko jie gyveno Lietuvos teritorijoje, tapti Lietuvos Prezidentu.

• **KARINIS TRANZITAS – SUNKVEŽIMIAIS?** Rusijos kariniam daliniui išduotas leidimas vykti per Lietuvos Respublikos teritoriją. Leidimą trims karinio dalinio sunkvežimiams su priekabomis ir sargyba išdavė Vyriausybės įgaliotinis kariniams vežimams A. Jurkevičius. Tačiau pagal Vyriausybės nutarimą karinis tranzitas per Lietuvos teritoriją vykdomas tik geležinkeliu. Tuo tarpu užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas tikina, kad "viskas vyksta pagal nustatytą tvarką ir taisykles". "Lietuvos aidas" pažymi, kad "visiškai neaišku, ar galiojanti tvarka atitinka Lietuvos Respublikos įstatymus ir garantuoja valstybės saugumą.

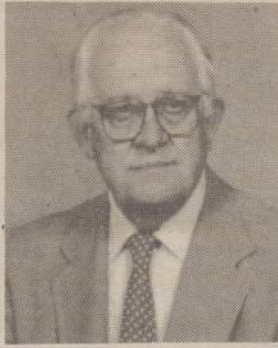
• **DAUGIAUSIA ŽMONIŲ BALSUOTŲ UŽ V. ADAMKŲ.** Jeigu Lietuvos Prezidento rinkimai vyktų rytoj, už Valdo Adamkaus kandidatūrą balsuotų 26,3 proc. rinkėjų, A. Brazauskas surinktų 24 proc. balsų, tvirtina "Respublika", remdamasis balandžio 13-20 d. Lietuvoje atlikta apklausa. Šis dienraštis ir kompanija "Baltijos tyrimai", artėjant 1997 m. Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimams, pradeda skelbti viešosios nuomonės tyrimų duomenis. Už Artūrą Paulauską balsuotų 13,6 proc. rinkėjų, ketvirtas – Vytautas Landsbergis – 12,7 proc. Liucija Baškauskaitė gautų 2,4 proc., o Vaidotas Žukas – 1,1 proc.

• **KONSERVATORIAI PRARADO DEŠIMT MERŲ POSTŲ.** Lietuvos konservatoriai savivaldybių tarybose prarado dešimt merų postų iš 35, turėtų iki kovo mėnesį vykusių rinkimų. Dabar jie vadovaus 8 miestų ir 17-kos rajonų savivaldybėms. Konservatoriai išsaugojo merų postus didžiuosiuose miestuose, išskyrus Klaipėdą. Užleidę kėdes Klaipėdoje Liberalų sąjungos ir Marijampolėje Centro sąjungos atstovams, jie išstūmė kitas partijas Druskininkuose ir Neringoje.

• **DIDŽIOSIOS BRITANIJOS POZICIJA.** Lietuvos diplomatai mano, kad naujoji Didžiosios Britanijos Vyriausybė, vadovaujama leiboristo Tonio Blero (Tony Blair), nekeis Anglijos nusistatymo į derybas dėl Europos Sąjungos plėtimo pakviesti tik kelias, ekonomiškai stipresnes Vidurio Europos valstybes, greičiausiai Lenkiją, Čekiją ir Vengriją.

Iš visur – apie viską

CHEMINIAI GINKLAI

Algirdas Pužauskas

Balandžio 24 d JAV Senatas patvirtino (ratifikavo) Pasaulinę cheminio ginklo sutartį. Visi senatoriai demokratai balsavo už sutarties patvirtinimą, o respublikonai suskilo. Sutartis patvirtinta 74 balsais prieš 26. Tą pačią dieną prezidentas Bill Clinton paskelbė spaudai, kad šis balsavimas buvo geras pavyzdys, rodantis, kaip demokratai ir respublikonai gali, kada reikia, veikti kartu. "Cheminio ginklo konvenciją paruošė du mano pirmtakai, o dabar ji ratifikuota. Ji Amerikai bus naudinga ir mūsų ateitis bus saugesnė", – pridūrė Prezidentas. Sutartis, kaip žinoma, draudžia cheminių ginklų planavimą, jų gaminimą ir laikymą. Jau turimus cheminius ginklus reikia sunaikinti per ateinančią dešimtmetį.

Pasaulio diplomatai, kuriems teko palaikyti ryšius su Irako vyriausybe, jau patyrė, kad masinio naikinimo ginklus visiškai sunaikinti nelengva, tačiau įmanoma. Jau seniai veikia Jungtinių Tautų speciali komisija Irako reikalams (UNSCOM). Jos nariams, nors ir klaidinamiems, "vedžiojamiems už nosies", pavyko išaiškinti kelis slaptus fabrikus ir kelias laboratorijas, kuriose Irakas gamina biologinius ginklus. Kitose vietovėse buvo gaminamos raketos, kurios tuos ginklus gali nugabenti į priešų taikinius.

Yra žinoma, kad Irako raketos, nors netaiklios ir netoli skrendančios, nuneša savo užtaisus. Paskutinis tos komisijos pareiškimas pasiekė Jungtinių Tautų Saugumo Tarybą balandžio 11 d. Komisijos inspektoriai dirba jau šešeri metai.

Biologinius ir cheminius ginklus specialistai vadina "elgetos atomine bomba". Irakas jau seniau buvo įtariamas kaip tokių ginklų gamintojas, tačiau daugiau apie tai sužinota, kai Irako ginklų gamybos viršininkas Hussein Kamel Hassan, valstybės diktatoriaus Saddam Hussein žentas, pabėgo į Jordaną ir paliko didelę krūvą

įvairių dokumentų Jungtinių Tautų specialiai komisijai. Paaikškėjo, kad Irake jau prieš "Dykumos karą" buvo keturi sandėliai, kuriuose buvo sukrauti tūkstančiai dėžių su trimis skirtingais biologiniais nuodais.

Amerikoje atsirado tūkstančiai buvusių karo dalyvių, kurie skundėsi įvairiais negalavimais, skausmais, nuolatinio nuovargiu. Pentagonas iš pradžių neigė tokius sužeidimus, sakydamas, kad gal buvo 300-440 kareivių, kuriuos palietė kokios nors dujos iš Amerikos karo lėktuvų sudaužyto požeminio Kamisiyah sandėlio, kuris buvo užpultas 1991 kovo 4 d. Vėliau, kai veteranų susirgimų atsirado daugiau, kariuomenės vadovybė pareiškė, kad paliestų amerikiečių kareivių galėjo būti apie 5,000, nors patikimų įrodymų dar nėra.

Mokslininkai nurodo, kad bakteriologinis ginklas įvairiais būdais gali paliesti ne tik fronto kareivius, bet dar labiau – civilius gyventojus užfrontėje. Geriausiai žinomos yra bakterijų, lotyniškai vadinamų Bacillus anthracis, dulkės. Jų įkvėpę, miršta žmonės ir stipma gyvuliai. Sakoma, kad Irakas tokių dujų karo reikalams buvo paruošęs apie 6,500 litrų. Rusijoje taip pat žinomas nelaimingas atsitikimas, kai iš Sverdlovsko karinės laboratorijos 1979 m. išsiveržė nemažas kiekis "antrakso" ir žuvo pavėjui buvę žmonės, padvėsė daug galvijų. Rusija giriasi, kad ši nelaimė paskatino jos mokslininkus surasti šios bakterijos priešnuodį, kuris esąs veiksmingas, jei pavartojamas netrukus (ne vėliau kaip po 24 val.) nuo apsinuodijimo.

Toliau eina raumenų paralyžių sukeliančios dujos Clostridium botulinum. Jos pradeda veikti vos po keturių valandų ir greitai sukelia mirtį. Baisus bakterijos Clostridium perfringens veikimas, kada gyvam žmogui pradeda pūti mėsa. Tų dujų Irakas turėjęs 340 litrų, tačiau ginklams nenaudojęs. Aflatoksin nuodai pradeda veikti tik po 10-15 metų, sukeldami jų paliestame žmoguje kepenų vėžį. Kitos Irake tyrinėtose dujos ir mikrobai sukelia paliečiamam asmeniui skausmus, nesustabdomą viduriavimą ir kitas ligas. Jos užkrečia javus ir kitus augalus bei maisto produktus.

Persijos įlankos karo metu JAV karinės žvalgybos vadovybė, matyt, nebuvo iš-

tikinusi, kad Irako kariuomenė naudoja cheminius ginklus. Tačiau tuometinės Centrinės vadovybės nariai Atstovų rūmų apklausose tvirtino, kad Irako karinė vadovybė davė leidimą fronto vadams naudoti cheminius ginklus. Tai paliudijo ir aviacijos majoras Michael Donnelly, kuris pats pradėjo sirguliuoti ir kuriam būdingi įvairūs cheminio apnuodijimo simptomai. Tarp veteranų, kurie šiuo metu serga, yra ir tokių, kurie niekad nebuvo arti Irako Kamisiyah ginklų sandėlių. JAV aviacija sudaužė cheminių ginklų sandėlius, paskleisdama vadinamąsias nervų dujas, kurios sukelia neišaiškinamą širdies pykinimą, nuovargį, nemigą, skausmus ir skaudulius. Tokiais negalavimais skundžiasi ir majoras Donnelly, bombardavęs tuos požeminius sandėlius.

Ilgą laiką prieš cheminių ginklų sutarties tvirtinimą kovojo įtakingas Šiaurės Karolinos senatorius, Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Jesse Helms. Jis aiškino, kad Amerikos chemijos pramonei tokia tarptautinė sutartis bus nenaudinga. Ji tik atims biznį, o užsienio valstybės ir toliau gamins visokias dujas, nes jų gamybą lengva nusiūpti: panašūs įrenginiai naudojami pieno pramonėje ir alaus daryklose.

Tarptautinis susitarimas dėl biologinio ginklo veikia nuo 1975 m. Dabar įsigalios ir Cheminio ginklo konvencija. Neabejojama, kad ją bandys apeiti ir laužyti tokios valstybės, kaip Irakas ar Libija. Saddam Hussein po Dykumos karo pasakė: "Mūsų šalis tvirta, kaip aukštieji kalnai, kurių jokie vėjai nepajudins. Tai laivas, kurio burių nesuplės gyvačių šnypštimas."

KELIAIS SAKINIAIS

• Italijos karinė žvalgyba išaiškino Irano planuojamą teroristinį žygį. Tarp jo taikinių esąs popiežius Jonas Paulius II. Vatikane sustiprinta apsauga. Kai popiežius lankėsi Sarajeve, prieš svečiui atvykstant buvo rasta 300 svarų bomba su radijo bangomis valdomu detonatoriumi. Bomba buvo išardyta.

• Iranas atšaukė savo ambasadorius iš 14 Europos valstybių.

(Nukelta į 3 psl.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. – Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams – \$35.00, pusei metų – \$20.00, pirmą klase – \$58• Oro paštu į užsienį metams – \$110.00. • Atskiro numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redaktoriaus skiltis

APIPLĖŠTAS GERUMAS

Gegužės pradžioje minime Motinos Dieną. Lietuvoje ji minima pirmąjį, o Amerikoje, kaip žinia, – antąjį šio mėnesio sekmadienį. Tačiau dar visai neseniai Lietuvoje šios nepaprastos šventės okupacinė ir kolaborantišinė valdžia nepripažino. Kasmet ji pompastiškai minėdavo "darbo žmonių solidarumo šventę" ir "pergalės dieną". Net nebandyk prasižioti, kad tos "pergalės" vaisiai – sutrypta mūsų valstybė. Neaptykta tuoj iškreipdavo "nugalėtojų" fizionomijas. Ilgai, per daug ilgai mūsų nesuprato ir vakariečiai. Niekaip nenorėjo suvokti, kad vadinamasis "sąjungininkas" – žudikas ir engėjas. Po šventai teisybei, mes jiems nerūpėjome. Nelaimei terūpime ir dabar...

Tuoju po karo pabaigos traukė vieškeliais rusakalbių atvykėlių voros. Apsisupę purvinomis, apiplyšusiomis "vatinkomis", kurias žmonės praminė šimtasitūlėmis, kojas skudurais apsvynioję, traukė į Lietuvą "naujosios kultūros" nešėjai. Dažnai tokie svečiai užsukdavo į ir mūsų namus. Suguzėdavo į trobą, be ceremonijų įsitaisydavo, kur kam patogiau, ir pareikalaudavo: "Choziajin, kūšatj!" ("Šeimininke, valgyt!"). Jie neklausė, kaip gali kaimietis ištekėti pamaitinti tokias minias. Kartą, kai mama sunkiai sirgo, į apyšaltę trobą įvirtę gal koks trisdešimt "išvaduotojų". Jokio viralo virtuvėje neradę, ėmė šeimininkauti patys. Tuoju prisipylė katilą neskustų bulvių, iššivirė ir, tiesiog nuo ugnies nukėlę, atsinešė į didįjį kambarį. Jiems išsinešdinus, liko kiaura ne tik staltiesė, bet ir išdegęs lopas ant stalo. Po visų kaimų pasklido tarakonai ir blakės.

Okupantai ir jų pakalikai, stengdamiesi žūt būt palaužti tautos pasipriešinimą, iš visokių valkatų formuodavo plėšikų gaujas, kurių puldinėdavo sodiečius, apsimesdamos "miško bro-

liais". Tik labai jau keistai tie "miškiniai" elgdavosi: be sustojimo daužydavo duris, lakstydavo aplink langus, stengdamiesi sudaryti įspūdį, kad jų – labai daug, grasindavo mesti granatas ir susprogdinti namus. Įsiveržę suklupdydavo visus į kampa ir gerkliniu balsu rėkdami kažkokius ultrakaringus šūkius, koneveikdami niekuo dėtus artojus, atiminėdavo iš jų pasakutinius drabužius ir kuklias maisto atsargas. Neaiškino, kuriam galui tokiam "kovotojui" reikalinga kukli suknėlė ar net padėvėti bateliai. Visam gyvenimui liko širdyje skaudus tėvų verksmas po vieno tokių plėšikų apsilankymo: "Kuo reikės rytoj apsilankyti, ką valgyti?"

Kaimiečiai, kurie dar visai neseniai, išeidami į lauką ar ganyklą, nerakindavo durų, kurie nuoširdžiai sutikdavo ir pavalgydindavo užklydusį pakeleivį, dabar buvo verčiami drebėti, vos išvydę nepažįstamą asmenį, sukantį į kiemą.

Mano gimtojo kaimo žmonės kiekvienoje sodyboje buvo įsitaisę "skambalus". Dažnai tokiu skambalu tarnaudavo kariško sviedinio skeveldra. Bet jei kas nors užpuлдavo kaimynus, skardus plieno gaudesys, pasklidęs iš visų pusių, bemačius suplėšydavo nakties tylą. Tas skambėjimas bent šiek tiek piktadarių atbaitydavo.

Tačiau šis šiurpus laikas be paliovos daužė ir trupino tradicinį žmonių gerumą. Bene labiausiai jį naikino neišpasakytai skaudus bejėgiškumo jausmas: tave drasko, atima paskutinį kasnį, šlykščiausiai tyčiojasi, o tu niekuo negali pasipriešinti. Tėtis jau buvo pasigriebęs kirvį smogti plėšikui į kaktą, bet mama kažkaip nepastebimai sulaikė. Juk kiti būtų tuoju jau ji automatu pervėrę.

Labai nelengva bus vėl tyrąjį lietuvių gerumą atkurti. Bet tik jį atgaivinus, pradės ir valstybė atsigausti.

LIETUVA LABDAROS DAUGIAU NEBEPAGEIDAUJA

Juozas Žygas

Seniau Lietuvoje apie nusigyvenusius šlėktas, kurie arklio nebepajėgė išlaikyti, bet pentiniais žvangino, buvo sakoma: "Nors ir nususęs, bet honoravas." Ir dabar Lietuva, nors abiem rankom užsienio paskolas ima ir įvairių užsienio dotacijų ieško, bet į labdarą šnairomis žiūri. Kaip kitaip būtų galima paaiškinti tokią muitų politiką, kuri dabar Lietuvoje užsienio šalpos siuntiniams taikoma. Jeigu labdaros gavėjai, negalėdami nesąmoningai aukšto maito sumokėti, jo nepaima. tai tokiu atveju siuntinys grąžinamas siuntėjui. Manau, kad tie siuntėjai, kurie atgal savo siuntinius gauna, tokioms organizacijoms ar institucijoms daugiau savo šalpos nebesiūs! Juk neatsiras norinčių su šalpos krepšeliu per tvoras šokinėti.

"Marijampoliečiai priversti atsisakyti dovanų iš užsienio"

"Lietuvos rytas" vasario 28 d. rašė, kad Marijampolės suaugusiųjų mokyklos centro vokiečių kalbos dėstytoja D. Valaitienė praejusią savaitę gavo pašto

pranešimą apie siuntinį iš Bonoje (Vokietija) esančios "Inter Naciones" organizacijos, kuri remia užsienio valstybėse veikiančias mokymo įstaigas, dėstančias vokiečių kalbą. Ryšius su Vokietijos vyriausybės finansuojama "Inter Naciones" D. Valaitienė užmezgė dar prieš dvejus metus. "Ši organizacija mums pateikė mokymo planus ir pasiūlė užsisakyti mokomosios medžiagos, – sakė dėstytoja. – Buvome informuoti, kad viską gausime nemokamai, išskyrus vaizdo kasetes".

Pirmąją knygų ir brošiūrų siuntą dėstytoja gavo užpernai. Mokėti niekam nereikėjo. Tačiau praėjusį šeštadienį nuėjusi į Marijampolės centrinių paštą sužinojo, kad už gautas iš Vokietijos 9 garso įrašų kasetes, 2 knygas, 8 brošiūras, plakatus bei 12 mokomosios medžiagos komplektų jai buvo pateikta Vilniaus teritorinės muitinės sąskaita – sumokėti 385 litus. Buvo nurodyta, kad šią sumą sudaro 129 litai maito ir 256 litai pridėtinės vertės mokesčio. Kol tos siuntos gavėja nuo biurokrato prie biurokrato ėjo, per tą laiką siunta buvo į Boną atgal pasiųsta.

Kaip dabar Lietuvoje muitinės dirba ir kokios galvos tokius įstatymus parengė, tai labai aiškiai parodo kitos marijampolietės atvejais. "Neseniai viena marijampolietė, viešėdama Vokietijoje, pamiršo kepurę. Pedantiškieji vokiečiai ją atsiuntė į Mari-

jampolę. Tačiau kepurės šeimininkė, pamačius Vilniaus teritorinės muitinės sąskaitą, pagal kurią atsiimant siuntą (kepurę) reikėtų sumokėti 50 litų maito mokestį, kepurės neėmė. Muitinės departamentu informavimo grupė "Lietuvos rytui" paaiškino, kad bet kuris siuntinys, perkirtęs Lietuvos sieną, tampa prekė ir yra apmokestinamas.

Pasirodo, kad Lietuvoje neveikia jos pačios įstatymai. Pagal vyriausybės nutarimą "Dėl siunčiamų į Lietuvos Respubliką ir iš jos pašto siuntų" importo muitais ir mokesčiais neapmokestinamos pašto siuntos, kurių svoris ne didesnis kaip 31,5 kilogramo, o vertė ne didesnė kaip 400 litų". Ta marijampolietė turėjo tikrai nuostabią kepurę, kadangi muitininkų akimis ji turėjo sverti daugiau kaip 31,5 kilogramo.

Tokie muitininkai tikrai išgarsins Lietuvą, kaip juokdarius šalį. O tam jie turi talentą! Apie tokius jų gabumus vaizdžiai rašė J. Gaila – PLB atstovas Vilniuje: "Išvyniokite", – mandagiai, bet griežtai pareikalavo uniformuota moteris. Draskiau kalėdinį popierių nuo į jį įvyntų, dovanoms skirtų paveikslukų, o kai pareigūnė pamatė, kad jų net penki, sudejavo: "Oi, oi ir neturinte leidimo. Ir dar kalendoriai. Kiek jų?" – "Trys". "Oi, oi! Argi nežinote, kad kultūrinėms vertybėms išvežti reikalingas leidimas?"

Iš visur – apie viską

• Rusijoje penkias dienas viešėjo Kinijos prezidentas. Pasirašyta glaudesnio bendradarbiavimo sutartis, daug įvairių susitarimų, prekybos sutarčių.

• Peru sostinėje Limoje kariuomenė išvadavo japonų ambasados pastatuose komunistinių revoliucionierių nuo gruodžio mėnesio laikytus 72 įkaitus. Puolime žuvo du kareiviai, vienas įkaitas ir 14 teroristų. Valdžia jų kūnų neatiduoda giminėms, laidoja juos nežinomose, neprieinamose vietose. Jų kapai nebus pažymėti, kad juose palaidotieji netaptų "revoliucijos šventaisiais".

• Jungtinėse Tautose svarstomas siūlymas išplėsti Saugumo Tarybą. Šalia dabar esančių nuolatinių narių, turinčių veto teisę – JAV, Rusijos, Kinijos, Anglijos ir Prancūzijos – siūloma įtraukti į Tarybą dar keturias vals-

(Atkelta iš 2 psl.)

tybes. Jos keistūsi kas dveji metai ir neturėtų veto teisės. Tarp naujų narių minimos Japonija ir Vokietija.

• Jungtinės Tautos paskelbė, kad Šiaurės Korėjai bus padidinta parama maisto produktais. Didžiausios šelpėjos bus Amerika, skyrusi 6,2 mln. dolerių ir Japonija – su 5,3 mln. dol.

• Izraelio policija, bendradarbiaudama su Palestinos valdžia, suėmė 6 įtakingus arabų Hamas organizacijos veikėjus, nepritariančius taikos deryboms.

• Kinija ir Japonija piktai kalbasi apie aštuonias nedideles Ramiojo vandenyno saleles. Japonai jas vadina Senkaku, kinai – Diaoyu. Kinija tvirtina, kad salelių apylinkėse yra naftos ir gamtinių dujų. Neseniai prie tų salų karo laivų manevrus surengė

ir toliau esanti Indonezija. Šiame ginče Taivanis palaiko Kinijos nuomonę.

• Ukraina sutiko, kad vis labiau blogėja padėtis Černobylio branduolinėje jėgainėje. Teks pastatyti naują, stiprų uždangalą – sarkofagą virš sprogdusio reaktoriaus. Tačiau šių planų vykdymą trukdo Didžiojo Septyneto šalių delsimas suteikti Ukrainai 3,1 milijardų dolerių sumą.

• Popiežius Jonas Paulius II, pavargęs ir sušalęs kelionėje į Sarajevą, buvo trumpam vizitui nuvykęs į Hradek Kralove miestą Čekijoje.

• Aukštas Šiaurės Korėjos pareigūnas, atvykęs į Pietų Korėją, išpėjo, kad naujasis Šiaurės Korėjos diktatorius ruošiasi karui. Ši šalis jau turi primitivių atominių bombų.

LIETUVOS GYVENIMO ATSPINDŽIAI

GĖDA IR VALSTYBĖS GARBĖ

Nijolė Grinevičiūtė

Kai po Lietuvos teritoriją klaidžioja svetimos valstybės šarvuočiai, o mūsų Užsienio reikalų ministerija bemaž atsiprašo sieną pažeidusios Baltarusijos, kad tai gali pagadinti gerus santykius, darosi gėda.

Šitos gėdos jau esame sotūs kaip pakulų: prieš metus Rusija paleido raketas į Lietuvos teritoriją – nieko, vežė ginkluotą lėktuvais be leidimo – nieko... Pražygiuos divizija nuo Kybartų iki Druskininkų, šaudydama pakelėm ūkininkų vištas – irgi bus "nieko".

Apie prieškarinio Lietuvos gėdą J. Aistis rašė: "Vienas kraujo lašas būtų tavę apgynęs, bet varge jo vieno tu pasigėdai..." Dar nereikia kraujo lašo, bet jau panašu: jei reikėtų – jo nebūtų. Ir ne baltarusiai ar rusai dėl to kalti. Kalta valstybinės savivarbos neturinti valdžia, bučiuojanti Maskvos ir Vašingtono, Bonos ir Varšuvos rankas. Rankas, noriai tiesiamas šitam pabučiavimui.

Vakar Lietuvos užsienio reikalų ministerija gavo Lenkijos ambasados norą, kurioje prieštaraujama dėl Seime pradėtų svarstyti vardų ir pavardžių rašymo nuostatų. Lenkai reikalauja, kad jų tautybės žmonių (Lietuvos piliečių!!!) vardai ir pavardės bū-

tų rašomi lenkiškomis raidėmis. Ir – ką jūs manote – Seimo Švietimo mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas Žibartas Jackūnas pareiškia, jog nuostatų projektas "nebus priimtas iki tol, kol Lietuvos ir Lenkijos atstovai išspręs nesutarimus".

Seimo nary, gal tamsta nežinai, kad Punsko lietuvis Juozas Valinčius Lenkijoje užrašytas Jozef Wolyneć, o Jonas Vaičiulis – Jan Woiczul, kad tenai ir antkapyje iškalti lietuvišką vardą bei pavardę yra tautinės drąsos ženklas. Gal paprašykim, kad Varšuva atlietuvinėtų Budzisko į Budziškes? Gal bent patys taip vadinkim tą pasienio kaimą prie Eglinės piliakalnio?

Iš kur ta baimė neįtikti, nepatikti, nepataikyti? Kai valstybės švenčių minėjimuose valdžios vyrai šaukia iš kapų savanorius, iš miškų ir pelkių partizanus, nenorėkim, kad jie prisikeltų... Jiems nepačiulbėtų imitę politikai: "Europa nesupras, Amerika nepritars".

Gal todėl, kad doriausi, drąsiausi, kilniausi išmirė lageriuose, žuvo miškuose, išbėgo į užjūrius, liko rinktiniai nevykėliai: tuščiaagarbiai, bailiai, prisitaikėliai.

Ne visi? Taip, ne visi. Bet pakankamai daug, kad susitaikytume su gėdinga laikysena.

Mums nieko, kad Prezidentas lietuvių tautos vardu atsiprašo žydų tautos už genocidą. Mums gerai, kad Seinuose niekinamas Antano Baranausko antkapis. Mums tinka, kad ne Rusija, o Lietuva moka pensijas mūsų tremtiniais ir politiniams kaliniams. Viskas – derybų objektas...

O kas derasi su mumis? Kaip mažiems vaikams pasako: "Palauk, nusivesiu į tą Europos Sąjungą rytoj, į NATO užporyt, neturiu dabar laiko, pietus Jelcinui darau..." Ir laukiam.

Kasmet iš Lietuvos išvažiuoja tūkstančiai jaunų darbingų žmonių. Jie skubiai mokosi svetimų kalbų – siekia kitų valstybių pilietybės. Klausiami, kodėl, sako – čia nematau perspektyvų.

Gal yra kitaip? Gal jie nemato savivarbos, kuri yra ir ūkio, ir kultūros, ir asmenybės augimo pagrindas? Gal jiems irgi gėda, kad vaikštom po pasaulį, prašydami neatstumti, neapgauti, suprasti, pasigailėti? Ir vis atsiprašinėjam pataikę ne į tas duris...

"Tėviškės žinios", Kaunas, 1997 m., balandžio 19 d.

Nors šias pareigas einu neseniai, matau, kad JAV, Kanados ir kitų užsienio kraštų lietuviai galėtų Lietuvai suteikti labai reikšmingą paramą. Lietuvos pasienio policijos tarnautojams labai svarbu mokėti anglų, vokiečių ir prancūzų kalbas. Gaila, kad labai mažai kas jas moka ir dar mažiau turi progų jų mokytis. Būtų tikrai gerai, jeigu užsienio lietuviai galėtų prie šio darbo prisidėti.

Šiuo metu ieškau savanorių, kurie būtų pasiruošę atvykti į Lietuvą ir čia ilgesnį laiką (3-12 mėn.) mokytis užsienio kalbų. Labai norėtume jiems už darbą ir kelionę apmokėti, bet dabartinės biudžeto galimybės to neleidžia. Esame pasiryžę suteikti gyvenamąją vietą ir padengti maisto išlaidas. Bandysime apmokėti nors pusę kelionės išlaidų. Taigi, kaip matote, kalbame tik apie tikrus savanorius. Tikiu, kad ir JAV atsisiras žmonių, kurie norės padėti Lietuvai sukurti sąlygas stotojimui į Europos Sąjungą, NATO ir kitas Vakarų struktūras.

Dėkoju už paramą ir linkiu žurnalistinės sėkmės. Jeigu turite kokių nors klausimų, prašau paskambinti arba parašyti. Laiškus siųskite faksu. Mano tel. – (370 2) 69 85 31, faksas – (370 2) 72 16 84.

R. Kilikauskas
Vidaus reikalų viceministras

VOLUNTEERS IN SERVICE TO LITHUANIA

APPLICATION

1. FULL NAME _____

2. ADDRESS _____

3. DATE / PLACE OF BIRTH _____

4. PROFESSIONAL EXPERIENCE _____

5. CITIZENSHIP _____

6. AVAILABILITY DATES _____

7. LITHUANIAN LANGUAGE FLUENCY (NOT REQUIRED) _____

8. WHICH LANGUAGE CAN YOU TEACH (ENGLISH, GERMAN, FRENCH)? _____

Išėivijos darbai Lietuvoje

SAVANORIAI TARNAUJA LIETUVAI

Šiomet kovo mėnesį Lietuvos Vyriausybės kvietimu trys JAV atsargos pulkininkai atvyko į Tėvynę eiti aukštas valdžios pareigas. Aš, JAV Aviacijos atsargos pulkininkas Romas Kilikauskas, esu vienas iš trijų, kurie

dabar eina pareigas Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ir Krašto apsaugos ministerijose. Aš tarnauju Vidaus reikalų ministerijoje ir esu atsakingas už ministerijos Tarpautinių ryšių skyriaus, Lietuvos pasienio policijos, Migra-

cijos departamento ir Užsieniečių registracijos centro Pabradėje veiklą. Trumpai tariant, "mano lėkštė – perpildyta", bet dėl to nesiskundžiu, nes nėra aukštesnio pašaukimo, kaip tarnauti Tėvynės labui.

Šalia kažkada didingų, bet dabar visiškai apleistų Trakų pusiasalio rūmų griuvėsių – "šiuolaikinės" trobelės ir pašiūrės. O juk Trakai buvo Lietuvos valdovų buveinė Irenos Gedraitienės nuotrauka (1996 m. vasara)

LIETUVOJE KURIAMA ŽEMĖS ŪKIO TECHNIKA

Balandžio 12 d. Lietuvos žemės ūkio inžinerijos institute, Raudondvaryje, LR Seimo Kaimo reikalų komitetas ir Žemės ūkio inžinierių asociacija surengė pokalbį "Žemės ūkio techninės pažangos problemos", kurioje dalyvavo Seimo nariai – Vaclovas Lapė, Vytenis Andriukaitis ir Vladas Vilimas, Žemės ūkio viceministras Donatas Stanikūnas, ministerijos darbuotojai – prof. Mečislovas Treinys, Alvydas Baležentis ir Jonas Petrašiūnas, mokslininkai, beveik 200 inžinierių iš įvairių Lietuvos vietų. Kalbėta apie žemės ūkio darbų mechanizavimo problemas, žemės ūkio mašinų gamybą Lietuvoje, jų importą iš kitų šalių, žemės ūkio inžinierių darbą.

Žemės ūkio inžinerijos instituto direktorius dr. Vytautas Kučinskas sakė, kad be geros technikos ūkininko darbas bus nenašus, o gaminama produkcija – brangi.

Tokiomis sąlygomis nėra ko tikėtis greitai išjungti į Europos Sąjungą. Šiuo metu Lietuvoje žemės ūkio mašinas gamina per 40 įvairių įmonių. Mes galėtume apie 80 % visų mašinų pasigaminti arba susirinkti patys. Jau ir dabar kai kurios gamyklos sugeba pagaminti visai neblogų žemės ūkio mašinų, kurias perka latviai, estai, suomiai. Mums tik reikėtų jas geriau nudažyti ir panaudoti daugiau Vakarų šalyse gamybos detalių.

Šiuo metu Lietuvoje dar daug yra įvairios netvarkos. Beveik pusė pagamintų mašinų nėra tinkamai išbandytos. Be jokios tvarkos į Lietuvą įvežama labai daug naudotos, bet ne visada tinkamos technikos. Pokalbyje dalyvavę inžinieriai siūlė, kad vyriausybė skatintų savus mašinų gamintojus, nes lietuviškos mašinos yra 2-5 kartus pigesnės. Lietuvoje šiuo metu daug inžinierių (Nukelta į 5 psl.)

LIETUVOJE KURIAMA ŽEMĖS ŪKIO TECHNIKA

(Atkelta iš 4 psl.)

kaime neturi darbo. Buvę konstruktorių biurai beveik išardyti, o dar dirbančiųjų atlyginimai – labai maži.

Daug kalbėta apie tai, kad ūkininkai kuriasi stichiškai, stato be tinkamų projektų. Žmonės skundėsi, kad už pagamintą produkciją labai mažai mokama, o visos išlaidos – "europinės". Net tie ūkininkai, kurie išsirengė modernesnius ir brangesnius pastatus, dabar priversti bank-

rutuoti. Inžinieriai prašė, kad Vyriausybė parengtų ir finansuotų šalies žemės ūkio techninės pažangos strategijos programą, bet Seimo Kaimo reikalų komiteto pirmininkas V. Lapė nieko daugiau be "laisvos rinkos" daugiau nežadėjo.

Apie būtinumą ginti savo rinką kalbėjo prof. M. Treinys. Jis taip pat pateikė daug žinių apie Lietuvos žemės ūkio ekonominę padėtį, priminė būtinumą tarp ūki-

ninkų diegti kooperaciją, kurti agroservisus. Seimo narys V. Andriukaitis aiškino, kad būtina kuo greičiau priimti atitinkamą įstatymą ir remti savąją žemės ūkio mašinų gamybos pramonę.

Pokalbis parodė, kad griūvant žemės ūkiui, nukentėjo ne tik Lietuvos ekonomika. Gerų, bet nebrangių mašinų nebus be Vyriausybės paramos saviesiems gamintojams.

Dr., inž. Leonas Milčius

AR TOLI LIETUVA NUO PRŪSIJOS?

Algirdas Gustaitis

(Patikslinu "National Geographic" straipsnį)

"Dirvos" 16-ame numeryje pateikiau straipsnio, išspausdinto žurnale "National Geographic", Vol. 191, No.3, 1997 m. kovo numeryje, aprašymą. Tenai autorius P.J. Vasilind paskelbė daug su istorine tikrove prasilenkiančių sakinių. Viską atitaisyti reikėtų ištisos studijos. Todėl paaiškinu ir patikslinu tik pagrindinius faktus.

Rašyti apie "Kaliningradą", neužsiminus apie visą jo praeitį, yra netikslu ir net apgaulinga. Sąjungininkams laimėjus Antrąjį Pasaulinį karą, Potsdame 1945 m. įvykusioje JAV, Anglijos ir Sovietų Rusijos konferencijoje Prūsija atimta iš ilgameitės okupantės Vokietijos ir laikinai administracijai padalinta: pietinė dalis pavesta laikinai Lenkijos administracijai, o šiaurinė Prūsijos dalis – laikinai Sovietų Rusijos administracijai, nors prūsai yra lietuvių tautos dalis ir turėjo būti pavesta Lietuvai, nors tuo metu Sovietų Rusijos okupuotai.(1)

Prūsija ir Lietuva

Prūsai yra pagrindinė lietuvių tautos gentis. Istoriniuose viduramžių raštuose Lietuva laikoma Prūsijos dalimi (2). Prūsai daugelį šimtmečių gyveno prie Baltijos jūros: nuo Nemuno iki Vyslos ir toliau į pietus, taip pat siekė plačiau į šiaurę ir Rytus (3).

Prūsų senose gyven-

vietėse atkasta elnio raguose išlikusių žmogaus rankomis darytų puošmenų ar įpiovų iš 14,000 m. pr. Kr. Prūsai yra aisčių (baltų) kilmės. Jie savo kultūrą prie Baltijos jūros atnešė, atvykę gal iš Mažosios Azijos per Graikiją, Dnieprą, pietinę Europą. Jie seniai mokėjo naudotis prisijaukintais žirgais – arkliais, buvo puikūs raiteliai, savo mylimus žirgus laidojo papuošę tautiniai audiniai ir kitais dirbiniais. Gintaru prekiaavo su graikais, Romos imperija, Egiptu dar XVI a. pr. Kr., mainais už jiems reikalingus dalykus. Prūsus mini žymus Romos istorikas Tacitas 98 m. pr. Kr. Prūsai buvo darbštūs, tvarkingi, pažangūs, gero būdo, paslaugūs.

VI a. prūsai turėjo įtakingus vadovus Vaidevutį ir Brutenį (Prutenį). Jie skelbė įsakymus, pagrįstus morale, meile savam kraštui, saaviems dievams. Jie žmonių akivaizdoje susidegino ant laužo 573 m. Apie juos rašė vokiečių kronikininkai – istorikai Erasmus Stella, Simanas Grunau, Lukas David ir kiti.

Senoje prūsų vietoje Tvankstėje (Karaliaučiuje) 1541 m. įsteigtas "Pedagogium", direktoriumi paskiestas lietuvis Abraomas Kulvietis. Toji aukštojo mokslo įstaiga 1544 m. pripažinta universitetu, jo pirmas rektorius tas pat A. Kulvietis, dėstęs graikų kalbą. Lietuvis S. Rapalionis dėstė teologiją. Studijavo eilė lietuvių: Martynas Mažvydas, Merkelis Giedraitis, Jonas Bretkūnas. Jonas Rikovius, Danielius Kleinas, Pilypas Ruigys, Kristijonas Donelaitis, Liudvikas Gediminas Rėza ir kt.

Prisiminkime: Lietuvos sostinėje Vilniuje universitetas pradėjo veikti 1570 m., Maskvoje – 1775 m., Rygoje – 1816 m., Petrapilyje – 1819 m. Pirmas universitetas Jungtinėje Amerikos Valtijo-

se – 1636 m. Harvarde. Pirmoji knyga lietuvių kalba išspausdinta Karaliaučiuje 1547 m. Autorius – Martynas Mažvydas. Neseniai paminėjome jos 450 metų sukaktį.

Pasaulyje žinomi puikūs žirgai – trakėnai – išvesti Prūsijoje. Jiems tinkamas žirgynas žinomas nuo 1732 m., lietuviško stiliaus pastatas žirgyno vedėjui – 1820 m. Prisimintina, kad dar 1705 m. prūsų-lietuvių kavalerijos rinktinė paskirta prie Prūsijos karaliaus kaip pavyzdingas junginys. Vokietijos okupuotoje Prūsijoje XVIII-XX a. veikė lietuviški kavalerijos ir artilerijos pulkai, kuriuose iš pradžių komandos buvo duodamos lietuvių kalba.

Pirmojo Pasaulinio karo metu, Lietuvai atgavus Nepriklausomybę, Vokietijos valdomose prūsų krašto kareivinėse buvo iškabinti raginimų stoti į Lietuvos kariuomenę, padėti atsikuriančiai Lietuvai. Sulaukta savanorių. Mažosios Lietuvos Tautinė Taryba 1918 m. lapkričio 30 d. oficialiu raštu ir parašais kreipėsi Didžiosios Lietuvos vyriausybę prašydami tą sritį įjungti į Nepriklausomą Lietuvą.

Sovietų Rusijos kariuomenė, okupavusi Lietuvą 1940 birželio 15 d., atjojo geriausiais savo kavalerijos arkliais. Juos mačiau Vilniuje. Tie keturkojai kuinai buvo panašūs į didokas ožkas ar leisgyvius asilėnus. Ant jų, kojomis beveik atsiremdami į žemę, virvagaliais prisirišę sėdėjo Sovietų Rusijos armijos šautuvais ginkluoti kavaleristai. Jungtinių Amerikos valstijų vyriausybės globojama Sovietų Rusija, nugalėdama Antrojo Pasaulinio karo metu Vokietiją, pasiekusi Prūsiją, žudė, trėmė, prievartavo jos gyventojus.

(Bus daugiau)

JAV LB ŠVIETIMO TARYBOJE Konkursas mokiniam, gyvenantiems už JAV ribų

JAV LB Švietimo taryba įsteigė Raimundo Gri-galiūno fondą, skatinantį rašančius tautiškos sąmonės ugdymo temomis Rytprūsių, pietryčių Lietuvos ir Punsco lietuviškų mokyklų mokinius.

Šiomet konkurse dalyvavo 26 mokiniai: 3 iš Karaliaučiaus, 8 – pietryčių Lietuvos ir 15 iš Punsco Kovo 11-osios gimnazijos bei apylinkių. Mokiniai buvo suskirstyti į dvi grupes: 12-14 ir 14-18 metų. Konkursinių rašinių vertinimo komisiją sudarė Danutė Bindokienė, Julija Gylienė, Irena Šerelienė,

Bronė Nainienė, Alicija Bra-zaitienė, Regina Kučienė, Juozas Žygas ir Viktoras Kučas. Komisijos posėdis įvyko balandžio 28 d.

Susilaukta gražių padėkos laišku už konkurso pravedimą. Mokytoja Zita Spirauskienė, atvykusi mokytojauti į Dieveniškės, rašo, kad rašinių konkursas padės mokiniams ugdyti tautinę sąmonę ir kelti patriotinę dvasią. "Mokiniai, atėję iš rusiškų ar lenkiškų klasių, gana greit pripranta ir pajaučia savo protėvių lietuviškas šaknis".

Regina Kučienė

JAV LB TARYBOS RINKIMAMS ARTĖJANT

Šie rinkimai įvyks gegužės mėnesį, per du savaitgalius, 17-18 ir 24-25 dienomis. Svarbu, kad kuo daugiau asmenų balsuotų, nes nuo bendro apygardos rinkėjų skaičiaus priklausys, kiek kiekviena apygarda išrinks savo atstovų į JAV LB XV-ą Tarybą.

Pristatome kiekvienos apygardos kandidatus į JAV LB XV-ą Tarybą:

Bostono Apygarda

Dainius GLODAS
Česlovas MICKŪNAS
Daiva NAVICKIENĖ
Irena VEITINĖ
Liūda ŽIAUGRIENĖ

Connecticut Apygarda

Linas BALSYS
Jonas KAROSAS
Laima KAROSIENĖ
Jaunutis NASVYTIS
Vytautas TREČIOKAS
Vaiva VEBRAITĖ-GUST
Jonas ZDANYS

Floridos Apygarda

Algis AUGŪNAS,
Dalia AUGŪNIENĖ
Algimantas GARSYS
dr. Aldona GAŠKIENĖ
dr. Remigijus GAŠKA
Birutė KOŽICIENĖ
Zenonas PETKUS
Birutė PREIKŠIENĖ
Laima SAVAITIENĖ
Pranas ZUNDĖ

Michigano Apygarda

Vytautas KAMANTAS
Grazina KAMANTIENĖ,
Vytautas PETRULIS
Algis RUGIENIUS
Janina UDRIENĖ
Jonas URBONAS

New Yorko Apygarda

dr. Jonas BILĖNAS
Kęstutis BILERIS
Ramutė ČESNAVIČIENĖ
Laima ŠILEIKYTĖ-HOOD
Kęstutis MIKLAS
Raimondas ŠLIŽYS

Ohio Apygarda

Juozas ARDYS
Vytautas BIELAUSKAS
dr. Algimantas ČEPULIS
Irena GEDRIENĖ
Dalia PUŠKORIENĖ
Rasa ŠILKAITIENĖ

Pietryčių Apygarda

Pirmas Rajonas (Pietryčių)
Julija DANTIENĖ
Gailius DRAUGELIS
Antanas DUNDZILA
Teresė GEČIENĖ
Ramūnas KONDRATAS
Vytautas MACIUNAS
Audronė PAKŠTIENĖ
Donatas SKUČAS
Rimantas A.STIRBYS
Kristina R.VOLERTIENĖ
Aušra M.ZERR

Antras Rajonas (New Jersey)

Vladas AUDĖNAS
Rimantas BITĖNAS
Rasa JUŠKIENĖ
Julius VEBLAITIS

Vakaru Apygarda

Ina BERTULYTĖ-BRAY
dr. Zigmas BRINKIS
Violeta GEDGAUDIENĖ
Angelė K.NELSIENĖ
Antanas POLIKAITIS
Juozas PUPIUS
Vytautas VIDUGIRIS

Vidurio Vakaru Apygarda

Pirmas Rajonas
Jūratė BUDRIENĖ
Salomeja DAULIENĖ
Birutė JASAITIENĖ
Kazimieras LAUKAITIS
Juozas POLIKAITIS
Leonidas RAGAS
Liudas ŠLENYS
Birutė VINDAŠIENĖ

Antras Rajonas

Birutė VILUTIENĖ,

Trečias Rajonas

Rima BINDER-KAŠUBAITĖ
Vilija MALAKAUSKIENĖ
Regina NARUŠIENĖ
Reda PLIŪRIENĖ-ARDYTĖ
Rimas SUŽIEDĖLIS

(Nukelta į 6 psl.)

JAV LB TARYBOS RINKIMAMS ARTĖJANT

(Atkelta iš 5 psl.)

Ketvirtas Rajonas
Aušrelė SAKALAITĖ

Bostono Apylinkėje
rinkimai vyks šia tvarka:
So. Bostono Lietuvių klube:
Gegužės 17 ir 24 d. 2-7 val.
Gegužės 18 ir 25 d. 1-7 val.
Šv. Petro Bažnyčios Salėje
Gegužės 18 d. 12-4 val.

Gegužės 25 d. 12-1 val.
Bendruomenės narius, kurie
norėtų balsuoti koresponden-
ciniu būdu, prašome skam-
binti K. Bacanskui 617 282-
7755 ir paprašyti, kad atsiųs-
tų Jums biuletenį.

Bostono apylinkės
Rinkimų komisija

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS IE LIETUVA

Spaudoje skelbiama, kad rengiamas Pasaulio Lietuvių jaunimo kongresas. Nurodoma, kad iš plataus pasaulio atvyks daug lietuvių, bus plaukiama laivu apie Cape Code salą ir t.t. Tai jaunimą viliojanti žinia, skatinanti krautis kuprines smagiai ke-lionei. Neabejotina, kad kuo daugiau to jaunimo suskris, tai tuo ir pats kongresas bus įdomesnis: bus daugiau jaunatviško šurmilio, naujų įdomių pažinčių, ko jaunimui ir tenka linkėti.

Aišku, kad kongreso esminė programos dalis yra studijų dienos. Tad pravartu mesti žvilgsnį į šią programą. Šiandieną Lietuva išgyvena epochinio masto Europos politinį persitvarkymą. Lietuva – neatskiriama Europos dalis. Bet ją slepia dideli rūpesčiai, politinio ir ekonominio persitvarkymo sunkumai. Jos laukia dideli darbai. Lietuva itin sunkiai sprendžia okupantų moraliai suluošinto žmogaus ir tautos problemą. Lietuvai rūpi ir jos teritorinis saugumas. Įveikdama Maskvos statomas kliūtis, ji siekia NATO narystės.

Tad šviesaus, sąmoningo jaunimo pareiga – jausti tautos pulsą ir parengti savo kartos įnašą į tautos gyvenimą. Prie anksčiau išvar-

mas ir t.t.), kosmopolitizmas žengia prieš mažas tautas, prieš jų tautinę egzistenciją.

Tenka atkreipti skaitytojo dėmesį, kad kosmopolitizmo poveikio ir jo grėsmės išryškėjimas nėra nukreiptas prieš tautų kultūrinį bendravimą. Tautos privalo bendrauti, tačiau išlaikydamos tautinį savitumą. Tai sąlygoja įvairovę ir skatina ryžtis kilti, siekti aukščiau. Tad siūlome kosmopolitizmo temą įjungti į Pasaulio Lietu-

vių Jaunimo kongreso programą ir ją rimtai, atidžiai pastudijuoti. Tautai šitokių sunkių problemų akivaizdoje, PLJ kongreso ruošos komitetą kviečiame rimtai susirūpinti kongreso studijų programa, kuri atsakytų į Lietuvos rūpesčius, padėtų Lietuvai spręsti jai skirtus laiko ir aplinkos uždavinius. Būtų giliai prasminga, kad PLJ kongreso svarstybų išvados būtų pateiktos Lietuvos vyriausybei. Tai jaunimas atliktų tik-

rai didelės reikšmės uždavinį ir susilauktų savo tautos atsiliepimo. Jeigu to jaunimo balsą išgirdo JAV prezidentas Bill Clinton Helsinkyje, tai netenka abejoti, kad ir Lietuvos vyriausybė išgirs pasaulio jaunimo balsą ir atkreips reikiamą dėmesį į Lietuvai gresiantį tautinio išlikimo pavojų.

Geriausios sėkmės
Pasaulio lietuvių jaunimo kongresui!

Z.Juškevičienė

DAINAVO N.PALTINIENĖ IR E.IVANAUSKAS

Edvardas Šulaitis

keturias pirmąsias dainas dainavo viena Nelė. Ji Jaunimo Centro scenoje jautėsi laisvai, nes čia dainuoja 12-tą kartą. Jos kasmetiniai koncertai vykdavo nuo 1983 iki 1991 metų. Tuo tarpu jos partneris čia pasirodė pirmą kartą. Tad nenuostabu, kad jų pirmoji daina vadinosi "Tu ateik į pasimatymą" (muz. B. Gorbulskio, žodžiai J. Stielkūno). Eugenijus, prisistatydamas publikai, labai jaudinosi, nes nesitikėjo matyti tiek daug tautiečių vienoje vietoje.

Jie duetu padainavo 14, o viena Nelė – dar 10 kūrinį. Šalia lietuvių kompozitorių kūrinį girdėjosi ir kitataučių kūrėjų, pasaulyje populiarių autorių dainos, kurių daugumai lietuviškus žodžius parašė H. Lepa ir N. Tallat-Kelpšaitė.

Solistai, o ypatingai Nelė, dainavo jausmingai ir

žaismingai: apie laimę, meilę, viltį, per gyvenimo audras į svajonių uostus plaukiančius laivus. Nelė dažnai į dainą įjungdavo ir klausytojus. Tai visiems patiko ir koncertas tikrai greitai prabėgo. Atrodė, kad solistė moka būti ne tik romantiška, bet sugeba ir šėlti scenoje. Gerą žodį reikia pasakyti ir apie jos dažnai keičiamą skoningą aprangą.

Koncerto programos pabaigoje nuskambėjo duetu atliekama "Sudiev". Tačiau plojimams nesibaigiant, viena Nelė meistriškai padainavo "Ave, Maria".

Programą pradėjo ir trumpa baigiamąjį žodį tarė rengėjas – "Amerikos lietuvių radijo" valandėlės vedėjas Anatolijus Šlutas, kuris padėkojo atlikėjams ir gau-siems žiūrovams. Jis visus pakvietė į Jaunimo Centro kavinę, kur buvo pratęstas šis gražus pasimatymas su tolimaisiais svečiais.

Seniai lauktas estradinės muzikos veteranų – Nelės Paltinienės ir Eugenijaus Ivanausko – koncertas Jaunimo centre balandžio 6 d. popietę buvo vienas iš įdomesnių renginių ši pavasarį Čikagoje. Kaip jau seniai yra buvę, visi bilietai buvo išparduoti. Tai rodo, kad šie dainininkai turi magišką įtaką klausytojams.

Nežiūrint, kad N. Paltinienė atvyko iš Vokietijos gerokai persišaldžiusi, o jos partneris iš Lietuvos – E. Ivanauskas, pergyvenęs sunkią širdies operaciją ir po ilgos kelionės jautėsi pavargęs (atvyko tik pusantros paros prieš pasirodymą), čikagiečiai atlikėjus šiltai sutiko, daug plojo, gražiomis pavar-sario gėlėmis apdovanojo.

Prie šių solistų reikia pridėti muzikinės palydos autorių Arvydą Paltiną, buvusį Klaipėdos "Kopų balsų" ansamblio, kuriame Nelė ir Eugenijus dainavo, vadovą. A. Paltinas nuo 1983 m., kuomet su žmona Nele pasitraukė iš Lietuvos, mokytojauja Vasario 16-sios gimnazijoje prie Frankfurto. Per vieną iš pertraukėlių jis klausytojus supažindino su šia lietuviška mokymo įstaiga.

Koncerto pradžioje du įžanginius kūrinėlius ir

Jaunimo centre dainuoja N.Paltinienė ir E.Ivanauskas
J.Tamulaičio nuotr.

Neseniai Vydūno fondo tarybos nariai ir jų svečiai atšventė ilgamečio tarybos nario, istoriko Jono Dainausko 93-ąjį gimtadienį. Iš kairės (sėdi): J.Variakojienė, D.Eidukienė, J.Dainauskas, Z.Juškevičienė, S.Statkuvienė. Stovi: L.Ramanauskas, V.Mikūnas, V.Statkus, H.Plaušinaitienė, A.Stepaitis, A.Regis, S.Miknaitis, L.Maskaliūnas

Tolimųjų svečių atokvėpio valandėlė Šlutų namuose. Iš kairės: E. Ivanauskas, A. Ivanauskienė, J. Šulaitienė, E. Šulaitis, N. Paltinienė

PAVYKĘS MUZIKINIS PASIRODYMAS "SEKLYČIOJE"

Estradinis ansamblukas Čikagos "Seklyčioje". Priekyje – Vytautas Šiškauskas ir jo sesuo Virginija, už jų – Antanas Čiurlionis ir Alvydas Blinstrubas E.Šulaičio nuotr.

Čikagos Marquette Parke įsikuriosioje "Seklyčioje" dažnai trečiadienių popietėmis vyksta pramogos vyresniojo amžiaus tautiečiams. Kartais jų metu būna tikrai puikių pasirodymų.

Taip atsitiko ir balandžio 9 dieną, kuomet čia programą atliko net keturi žmonės iš Lietuvos. Kai kurie iš jų čia vieši jau ne pirmą kartą. Dainininkas ir kompozitorius Vytautas Šiškauskas į

Čikagą atvyksta penktą kartą. Šis Lietuvoje vis populiarijantis dainininkas, kuris paskutiniu metu pradėjo komponuoti ir muziką savo dainoms, kartus su trimis talkininkais sudainavo 5 savo kūriniai: "Susėskim", "Sapnas", "Lietus", "Žėri tolyje", "At-eina metas". Šią paskutinę dainą jis skyrė keliems salėje buvusiems tikriems bičiuliams.

Iš viso per šią popie-

tę buvo padainuota 15 dainų, kurioms muzikinę "palydą" parengė Alvydas Blinstrubas. Akordeonu kai kurias dainas palydėjo, o taip pat ir nuotainingų anekdotų papasakojo "Pupų Dėdės anūkas" – Antanas Čiurlionis. Be to dainuoti padėjo ir Vytauto Šiškausko sesutė Virginija, kuri Čikagoje vieši jau ilgesnį laiką.

Kadangi čia buvo tik pirmasis viešas šio ansambliuko pasirodymas, tai kai kur gal ir jautėsi ne viskas taip, kaip turėjo būti. Tačiau rudėnį Vytautas Šiškauskas žadėjo atvykti ilgesniam laikui ir atgaivinti šį ansamblį, o tada gal net pasirodyti didelėse koncertų salėse ne tik Čikagoje, bet ir kituose miestuose.

V. Šiškauskas yra išleidęs tris kasetes ir vieną kompaktinį diską. Šiemet jau turėtų pasirodyti jo įdainuotas antrasis diskas, o taip pat ir naujų kasečių. Atrodo, kad šis dainininkas daro didelę pažangą ir Lietuvoje užkariauja simpatijas vidurinės kartos klausytojų tarpe. Jo dainos dažnai skamba per radiją ir televiziją.

Edvardas Šulaitis

DAILININKO JUOZO SODAIČIO KŪRINIŲ PARODA

Balandžio 13 d., išklaušę šv. Mišias, kurias aukojo kun. Ričardas Grass ir svečias, kun. Smilga, pasigėrėję gražiomis lietuviškomis "Sietyno" choro (vadovas – Antanas Skridulis), giesmėmis, išskubėjome į Prince of Peace, Ormond Beach, parapijos salę pasižiūrėti dailininko Juozo Sodaičio kūrinių parodą. Lietuvių Klubo pirmininkas Jonas Daugėla gausiai susirinkusiems dalyviams pristatė Juozą Sodaičį, ką tik atšventusį savo 80-metį, pažymėdamas, kad apžvalginę

parodą ruošia ir globoja klubo valdyba, pagerbdama šiame telkinyje gyvenantį dailininką.

Jonas Daugėla savo įžanginiame žodyje pakeliamas po dailininko Juozo Sodaičio gyvenimą, darbus ir pasiekimus mene. Jis kalbėjo, kad Juozas Sodaitis kilęs iš Kudirkos Naumiesčio, baigęs Marijampolės Rygiškių Jono gimnaziją. Dar joje besimokydamas, pradėjo aktyviai dalyvauti spaudoje ir sporte. Buvo lengvosios atletikos valstybinės rinktinės dalyvis,

Dailininkas Juozas Sodaitis prie savo darbų

dalyvavo 1938 m. pirmoje Lietuvos olimpiadoje, kurioje laimėjo sidabro medalį. Nuo gimnazijos laikų buvo nuolatinis spaudos bendradarbis "Suvalkų krašte", "Lietuvos aido", "Mūsų rytojuje", "Dienos naujienose", "Mūsų laikraštyje", "Karyje" ir kt. 1934 m. Marijampolėje įsteigė ir redagavo humoro laikraštį "Pašinę", vėliau "Naują gaidynę".

1939 m. "Dirvos" bendrovė išleido jo novelių rinkinį "Žalios ganyklos", kurią Švietimo ministerija pripažino tinkamu visų mokyklų bibliotekoms. 1942-43 metais jis suorganizavo Marijampolės Miesto teatrą ir buvo jo pirmuoju administratoriumi. Lietuvoje ir Vokietijoje dalyvavo skautų veikloje, buvo paskautininkas.

Vokietijoje J.Sodaitis įsteigė ir redagavo "Apžvalgą", pradžioje spausdintą rotatoriumi, o vėliau spaustuvėje – 3 kartus per savaitę. 1946-49 m. kartu su Albinu Valentinu ir Pulgiu Andriušu redagavo ir leido humoristinį "Dievo paukštelį". 1947 m. Schwabish Gmunde įsteigė knygų leidyklą "Gabiją", išleidusią 60.000 egz. įvairios grožinės literatūros knygų. "Gabija" buvo atgaivinta JAV, kur išleido 45.000 egz. įvairios grožinės literatūros leidinių.

Atvykęs į JAV, J.Sodaitis mokėsi Niujorko Valsybiniam universitete ir Scranton Intern. School. 20 metų jis dirbo Niujorko mies-

to susisiekimo sistemoje "Asistent Architekt" titulu, projektuodamas masinio žmonių transporto informacinę grafiką ir stočių interjerą. Tuo pačiu metu pasireiškė kaip dailininkas, dalyvaudamas grupinėse ir individualiose meno parodose. Už savo darbus yra gavęs premijas League New York'e – 1972. Iki šiol yra suruošęs 15 savo kūrybos darbų parodų.

Su metais keitėsi temos ir stiliai. Juozo Sodaičio populiarumą Daytona Beach lietuvių telkinyje patvirtina tai, kad iš 69 namų jo paveiksiais puošiasi 40. Jonas Daugėla pacitavo rašytojos Birutės Pūkelevičiūtės straipsnio, išspausdinto "Tėviškės žiburiuose" ištrauką, kurioje labai vaizdžiai aptarta Juozo Sodaičio kūryba.

J. Sodaitis turi savitą kūrybinį braižą, neseka kitų menininkų pavyzdžiais. Jo kūrybai būdinga įvairi tematika, atsispindi savosios tautos tradicijos. Besidomintį J. Sodaičio meno darbais ilgesniam momentui sulaiko rūpintojėlis, lietuviškojo jaunimo tautiniai tradiciniai šokiai, piemenėlio raliavimas. Jo darbuose pajunti dailininko sugebėjimus išsakyti įvairiausias idėjas skirtingo formato paveiksluose.

Parodoje buvo išstatyta 30 kūrinių. Lankytojai atidžiai apžiūrėjo J. Sodaičio darbus, linkėjo jam kūrybinės sėkmės ateityje. Nupirkta ne mažiau kaip 10 paveikslų.

Jurgis Janušaitis

Juozo Sodaičio paveiksai apžvalginėje parodoje, 1997 m.

Daktaro A.L.Čepulio priimamasis CHIRURGIJA, AMŽIUI ŽENGIANT

Algimantas L. Čepulis
(Pabaiga)

Trumpai aptarsime kai kurias dažniau pasitaikančias ligas ir operacijas. Dažniausia nepiktybinė liga, reikalaujanti operacijos, yra tulžies ir jos takų ūminė liga. Daugiau kaip pusė žmonių, sulaukusių 70 metų, turi tulžies akmenų. Apie pusę pacientų, priimtų su ūmine tulžies liga, turi akmenų ir tulžies takuose. Juos reikia nedelsiant operuoti. Iš jaunesniųjų pacientų, kuriems nustatyta ta pati diagnozė, tik dešimtadalis turi akmenis takuose.

Tarp pacientų, kurie laukė, kol atsirado geltingė, mirtingumas pakyla iki 5% ar net daugiau. Tuo tarpu operacijos, kurios daromos be skubos, neuždelsus gydymo, mirtingumu beveik visai nepasižymi. Tiesa, ne visiems pacientams, kurie turi tulžies akmenų, tulžis supūliuoja arba užsikiša jos takai. Tačiau nuspręsti, ar operacija yra reikalinga, turi pacientas, pasitaręs su savo gydytoju, ypač jei skausmingi priepuoliai dažnai kartojasi.

Kartais žmogus sako, kad jis turi tulžies akmenų, bet jam visai neskauda. Ar jį reikia operuoti? Vadinamieji tylūs tulžies akmenys dažnai ir pasilieka tylūs. Bet tarp tų, kurių akmenys tampa skausmingi ir turi būti operuoti, penktadalis turi komplikacijų. Šiandien laparoskopinė chirurgija, nereikalaujanti didelio piūvio, galėtų sąlygoti sprendimą operuoti nelaukiant, kol atsirastų komplikacijos.

Kasos liaukos sutrikimai taip pat sukelia ūminius susirgimus, kurie gali sąlygoti, kad pacientas atsidurs ant operacinio stalo. Kasos uždegimus dažnai sukelia akmenys, esantys tulžies takuose, kurie pasiekia žarną kartu su kasos takeliu. Tokius negalavimus gali sąlygoti ir piktnaudžiavimas alkoholiniais gėrimais.

Kita kasos liga, kartais reikalaujanti operacijos,

yra vėžys. Jei kasos vėžys dar nėra išsiplėtęs, operacija gali sugrąžinti sveikatą. Kasos operacijos yra ilgos ir sudėtingos, bet tais atvejais, kai operuotis būtina, jų nereikėtų vengti.

Vyresnio amžiaus žmonėms apendicitas taip pat dažniausia būna skausmingas. Neretai diagnozė nustatoma pavėluotai. Liga neretai paliečia ir 80-mečius. Nustačius diagnozę, operacija yra neišvengiama ir skubi.

Dvylikapirštės žarnos opa gali trūkti arba kraujuoti. Trūkusi žarna turi būti greit operuojama. Operacijos taip pat gali prireikti, jei pacientas turi kraujuojančią opą ir kraujavimas nesustoja. Šias opas dabar dažnai sukelia vaistai, mažinantys sąnarių skausmus. Senesni žmonės juos išsigeria vaistinėse ir krautuose be receptų (Advil, Aleve etc.). Pasikartojančios dvylikapirštės žarnos opos yra gana retos. Todėl ir tokių operacijų retai pasitaiko.

Divertikulitas (storosios žarnos uždegimas) irgi yra dažnas senesnių žmonių susirgimas. Beveik pusė žmonių, sulaukusių daugiau kaip 80 metų, turi *diverticulus*, t.y. žirnio didumo storosios žarnos trūkumus, bet tik maža jų dalis gauna uždegimą – divertikulitą. Pacientai skundžiasi kairėje žemai vidurių skausmu ir pasikeitusiu vidurių išsistūtinimu. Pradžioje nusiskundimai tik retais atvejais būna sunkūs, o kartais net visai pranyksta. Todėl kantresni pacientai nekreipia į tai daug dėmesio. Liga gali tęstis mėnesiais, kol žmogui prireikia rimtos pagalbos. Rentgeno nuotraukos dažniausia parodo žarnos susiaurėjimą ir kelis mažus *diverticulus*.

Labai svarbu žinoti, kad kartais panašius simptomus gali sukelti ir storosios žarnos vėžys, kuris šiaandien Amerikoje yra gana dažnas. Retai *diverticulitis* gali trūkti į gretimuosius organus, kaip, pavyzdžiui, šlapimo takus, vidurių erdvę ar plonąsias žarnas. Trūkusi žarna, operacija yra neišvengiama. Ar reikia operuoti divertikulito paliestą storąją žarną, priklauso nuo simptomų sunkumo ir uždegiminio proceso. Tik mažai daliai žmonių, kurie turi *diverticulus*, reikia operacijos.

Storosios žarnos vėžys dažniau pasitaiko, amžiui žengiant. Jo simptomai yra neaiškus vidurių skausmas,

besikeičiantis vidurių išsistūtinimas ir dažnai – kraujas išmatose. Kaip ir kiekvienas vėžys, kuo anksčiau atrandamas, tuo lengviau išgydomas. Pacientai, reguliariai besilankantys pas gydytoją, kuris tikrina kraują išmatose ir atkreipia dėmesį į storąją žarną, gali būti operuojami anksčiau.

Ypač svarbu atkreipti dėmesį į šeimos praeitį. Jei šeimoje pasitaikė šios rūšies vėžys, įtarimas turi būti daug didesnis. Storosios žarnos vėžio pašalinimas nėra maža operacija, bet ir vyresnio amžiaus pacientai pakelia ją labai gerai. Jos sėkmė yra panaši į jaunesnių pacientų.

Viena iš dažniausių operacijų yra išvaržos (trūkio). Išvarža dažniau pasitaiko vyrams. Kartais žarnos kilpa, pakliuvusi į trūkusių vietą, užsikiša ir sukelia didelį skausmą, vėmimą, masę kirkšnyje. Tuo atveju būtina skubi operacija. Daugumą išvaržos operacijų galima ir reikia daryti, panaudojant vietinį nuskausminimą. Pacientas operacijos metu gauna raminančių vaistų ir dažnai yra labai šnekus. Baigiant operaciją, kiti vaistai panaikina pirmųjų veikimą, todėl pacientas klausia: "Kada pradėsite operuoti?".

Po paprastų išvaržos operacijų pacientas eina namo tą pačią dieną. Kadangi dėl trūkio kirkšnyje operacijos mirtingumo beveik nėra, tai ypač senesniame žmogui nešioti didelį diržą, bandant prilaikyti trūkį vietoje, yra sunkiai pateisinama. Kai vidurių sienos išvarža yra keiliolikos centimetrų skersmens, gali būti naudojamas dirbtinis audinys. Jis įsiuvas į priekinę vidurių sieną ir po kiek laiko įauga į likusią vidurių sieną. Stebėtina, kiek žmogaus kūnas priima svetimų sintetinių medžiagų ir įvairaus metalo, daug nespriešindamas. Tiesa, šios svetimos medžiagos kūne negali keistis ar rūdyti, nes tuoj bus atmestos ir jas reikės išimti.

ATSAKYMAI Į REDAKTORIAUS KLAUSIMUS:

(Pabaiga)

4. Kokie stiprinantys vaistai, vitaminai, mikroelementai ar maisto produktai padeda atgauti jėgas pooperaciniame laikotarpyje?

Jei pacientas gali val-

gyti ir valgo šviežius vaisius, daržoves, pieno gaminius, greičiausia jam nieko netrūksta. Jei valgymas buvo sutrikęs (pavyzdžiui, po didelės operacijos), galima panaudoti multivitaminus. Jei chirurgas jam neapribojo, ką jis gali valgyti, tai neišmintinga, pasitarus su kaimynais, valgyti tik košes ir vengti vaisių ar daržovių. Jei žmogus abejoja, geriau pasitarti su savo gydytoju. Dar nėra moksliskai įrodyta, kad vitaminų ar mineralų megadozės padeda greičiau pasveikti ar ilgiau gyventi. Atvirkščiai, aukštos mineralų dozės padidina kai kurių mineralų kiekį kraujyje kelis kartus, kartu sukeldamos nepageidaujamus simptomus.

5. Kokių poveikių ypač reikia vengti, ruošiantis operacijai ir pooperaciniame laikotarpyje?

Pajėgus pacientas neturi jokių fizinių apribojimų prieš operaciją. 7-10 dienų prieš operaciją pacientas turi nevartoti aspirino, kuris trukdo kraujo krešėjimui. Apie kitus vaistus, kurie buvo vartojami reguliariai, reikia pranešti savo gydytojui prieš operaciją. Po operacijos pacientas paprastai gauna smulkius nurodymus, kuriuos turi vykdyti. Pacientas, išleistas iš ligoninės namo, turi judėti. Jis turi rytą atsikelti, apsirengti (aišku, kaklaraištis nebūtinas) ir rasti sau lengvą darbą namuose. Jei vidury dienos jis jausis pavargęs, gali pailsėti valandą ar dvi, bet po to vėl reikia atsikelti. Sunkus fizinis darbas yra nepatartinas. Tačiau sveikstamam žmogui taip pat nepatartina gulėti visą dieną ir žiūrėti televizijos laidas.

Nauji poezijos posmai

Adomas P. Jasas

MEFISTOFELIO SARKAZMAS

Amžių vakaras vėlyvas...

Dievas miręs, aš dar gyvas.

Oh, cha, cha!
Nors šiaušias taika
prieš karo vėją,
bet bombų
ir laisvės katakombų
dar vis daugiau daugiau daugėja.

Ant aukso aukuro parimęs,
žmogus mirties dalgius galanda.
Prie karo pragaro kiaurymės
ir meilė–melo propaganda...

Žiūrėk, jis kartais
ties savo laimės vartais,
lyg būtų mano būdo,
net ir mylėdamas nužudo.

Oh, cha, cha!
Kai šiaušias taika
Prieš karo vėją,
kas metai
vis kalbūs diplomatai
ant kraujo ledo slidinėja.

Edmundas Atkočiūnas

NUOSTABA - momentas

Ar tu regi
Laiko, o už jo –
Amžinybės akis?
Ar gali įvardinti
Nesuvokiamos spalvos spalvą,
Žvilgsnį, kuris vis išsprūsdavo,
Tarytum laisvas paukštis, bet vis
Būdavo šalia...

Virš jūros,
Virš miško ošimo,
Virš geliančio skausmo?
Jo džiaugsmo klyksmas
Nustebdavo mūsų nuostabos džiaugsmą.
Širdie..., mums per sunku būtų
Pakelt to žvilgsnio beribę.
Tik kartu, it sugludusios uolos
Atlaikome Meilės Meilę.
Ir ramybė kaip kalnų upė
Jungia ir skiria mus.
Širdie, taip gera...
Išsūpus į didelę erdvės skarą.

EKSPORTAS-IMPORTAS

Vladas Vijeikis

Labai susidomėjau eksportu iš Lietuvos. Ypatin-
gai paskatino, kai išgirdau,
kad lietuviška "vodka" turi
gerą pasisekimą Amerikoje.
Tą pareiškė Lietuvos Garbės
konsulė. Reikia tikėti, juk kas
kitas gali geriau žinoti. Iš tų
pačių patikimų šaltinių suži-
nojau, kad Utenos alus laimė-
jo bronzos medalį. Nežino-
jau, kad alus turi savo olim-
piadą. Smagu ką nors dau-
giau sužinoti. O dar daugiau
nudžiugau, kadangi mano tė-
vai kilę iš Utenos (jų tarme
"iš pa Utenas"). Tai gerokai
pakelia mano patriotinius
jausmus.

Taigi sužavėtas tokiu
Lietuvos eksportinių prekių
pasisekimu, kreipiausi į mano
gerą pažįstamą Lietuvoje, da-
bar išibrovusį į gana aukštą
politinę ar nomenklatūrinę
poziciją. Paprašiau, kad su-
teiktų žinių, ką galima būtų
eksportuoti iš Lietuvos ir im-
portuoti į Ameriką, tuo būdu
pakeliant Lietuvos gerbūvį, o
taip pat, kad galėčiau pridėti
ši bei tą prie savo pensijos.
Neilgai trukus gavau labai iš-
samų atsakymą. Pateiksiu tik
sutrumpinimą. Praleisiu nusi-
skundimą, kad jam pavogė
jau du automobilius, kad dar
nepavyko susiprivatizuoti Fi-
nansų ministerijos, kad uoš-
vė iškėlė bylą (neaišku, ko ji
nori) ir kitas gyvenimiškas
smulkmenas. Taigi jis rašo:

"Politinis ir ekono-
minis patyrimas rodo, kad
eksportuoti reikia tuos daly-
kus, kurių šalyje yra pertek-
lius. Tada kaina atitinka im-
porto valstybės rinkai. Gir-
dėjau, kad "Lithuanian vod-
ka" Amerikoje labai brangi.
Kodėl? Todėl, kad vodkos
pertekliaus Lietuvoje nėra.
Mes ir patys išgeriame. Reiš-
kia, reikia ieškoti produktų,
kurių per daug Lietuvoje. Ma-
no išmanymu, ir politologų
tvirtinimu, Lietuva galėtų
eksportuoti partijas. Lietuvo-
je jų daug, o Amerikoje tik
dvi. Galima būtų eksportuoti
politikierius, bet jie patys
eksportuojasi į Ameriką. Pa-
bandyk vyšnių sultis. Gerai
maišosi su "vodka". O gal tris
devynerias? Čia reikia dvide-
šimt septynių žolelių. Galė-
čiau padėti suorganizuoti mo-

terėles surinkti. Tik nedelsk.
Dabar moterys turi savo par-
tiją ir skverbiasi į politiką.
Nenorės žolelių rinkti.

SVEIKINIMAS

Gavau sveikinimą,
paskelbtą "Dirvoje". Sveikin-
toja ir vadina mane humo-
ristu. Čia norėčiau pakelti
ginčą, bet susilaikysiu, ka-
dangi negražu ginčytis su ta,
kuri tave sveikina. O vis dėl-
to turiu pasakyti, kad savo
straipsneliuose visados įveliu
labai rimtų minčių. Bet turbūt
aš tas mintis taip paslepiu,
kad ne visi pastebi. O jeigu
gerai pakedentų, tai pamaty-
tų, kad rūpinuosi Lietuvos
reikalais, o dar ne mažiau –
viso pasaulio. Kas nors turi
rūpintis.

Juzė Dirvonienė sa-
kosi esanti Florijonienės
draugė. Tad kreipiausi į Flo-
rijonienę ar atsimena. Nerei-
kėjo ilgai raustis prisiminimų
albumuose.

– Na, kaip gi. Labai
rimta mergaitė buvo. Mes
gimnazijoje kartu mokėmės.
Graži buvo. Antroji po ma-
nės. O jau bernai aplink ją
sukosi! Ne vieną nuo manės
nurungė. O kaip dabar ji? Ar
gerai išteikėjo? Kai sutiksi,
pasakyk, kad neturėjai daug
laiko pasikalbėti, nes laukė
limuzinas vežti į teatrą. O
apie vyrą, pasakyk, kad lai-
mėjo čempionatą kūno išlavi-
nimo varžybose.

Florijonas šiek tiek
nustebo, bet nutylėjo. Kam
čia ginčytis...

Florijonienė dar pri-
dėjo:

– Tave pasveikino
balandžio pirmą. Ar žinai,
kaip amerikiečiai tą dieną
vadina?

– ???

– "Fools day". Tur-
būt žinai, ką lietuviškai reiš-
kia.

Florijonienė balse iš-
girdau pašaipėlę. Supratau,
kad moterys neužmiršta tų,
kurios kavalierius paveržė.

Sveikintoja taip pat
linki pasisekimo rinkimuose.
Linkėjimai mažai padeda.
Tad tuojau pat siunčiu Juzelei
500.000 laiškų, kuriuos pra-
šau išsiuntinėti po visą Lie-
tuvą. Tai tik pradžia. Lietu-
voje yra trys milijonai gy-
ventojų. Kitus du su puse mi-
lijono išsiųsiu neužilgo. Iš
anksto dėkoju. Laimėjęs rin-
kimus neužmiršiu.

ŠVININĖS MINTYS

Visuomenininkas ra-
šo: "Mums pavyko daug lė-
šų sukelti." Tik neaišku, ant
kokios lentynos tas lėšas "su-
kėlė". Lėšas galima "surinkti"
arba "sutelkti". Sukelti gali-
ma jausmus, bet ne pinigus. **LD**

"Dirvos" novelės konkurso laimėtojai

K A I N A

Lina Bubliauskaitė-
Jukonienė

Kazėnų šeima.

Juozas vienas pabus
su mama. Pasiguos, pasikal-
bės ir savo baisią paslaptį at-
skleis... Niekam jis to pasa-
kyti negali, Kovaliovas pri-
grasino ne juokais.

Juozas atsisėdo netoli
mamos. Visoje sodyboje iš-
viešpatavo tylą ir ramybę.
Rodos visa sodyba nugrimz-
do į tylią rimtį, nedrįsdama
trukdyti savo buvusios šeimi-
ninkės. Juozas apkarpė žva-
keles ir vėl atsisėdo. Žvakelių
spindulių atšvaitai slidinėjo
mamos veidu ir Šv. Marijos
paveikslu, kuris kabojo virš
mamos galvos. Juozui pasiro-
dė, jog mama lengvai šypte-
lėjo. Ji visada taip darydavo,
kai norėdavo Juozuką padra-
sinti. Gal ir dabar? Juk sa-
koma – mirusieji visada glo-
boja pasiliekančius šioje že-
mėje artimuosius. Gal ir Juo-
zo mama nepaliks jo vieno
nelaimėje?

Juozas vis žiūri ir
žiūri į mamos veidą. Šis vaiz-
das jį veikia raminančiai. Vi-
sada sunkiausiu momentu at-
sirasdama mama ir visada pa-
dėdavo Juozui. Gal ir dabar
taip pat? Ji spinduliuoja į
Juozą ramybę, tarsi norėdama
padrasinti jį: "Nurimk, sūnau,
viskas susitvarkys. Tik išlik
žmogumi..." Juozas tik dabar
pajuto neapsakomą nuovargį
po praėjusios siaubo dienos.
Jis iš visų jėgų stengėsi bu-
dėti prie mamos, bet miegas
marinte marino jį. Juozas
stengėsi nepasiduoti miegui
ir prisiminė Kovaliovą. Kaip
bus su jo parašu, kurį paliko
tuščiam lape pas Kovaliovą?
Gal čia nieko baisaus? Gal
Kovaliovas norėjo jį tik pa-
gąsdinti? Bet neee... Juozui
prieš akis išryškėjo iškankin-
tas mokytojo veidas. Dabar
aišku, Kovaliovas specialiai
suvedė Juozą su mokytoju.
Viskas jo apskaičiuota. Gal-
voja, išsigąs vyrukas ir tiesiu
keliu nuves pas brolių Adomą.
Nesulauksite, "brangučiai".
Juozas savo brolio neišduos.
O dėl parašo... Vistiek po
mamos laidotuvių vienas so-
dyboje nepasiliks. Į kolchozą
jis neis. Ne dėl to Adomas su
Pranu kovojo, kad Juozas į
kolchozą eitų. Palaidos ma-
mą, sutvarkys ūkio reikalus ir
patrauks kur į Vilnių ar Kau-
ną. Tiek jį Kovaliovas ir te-
matys.

Praėjusios dienos
įtampa bei nuovargis Juozą
nugalėjo. Visi kambaryje
esantys daiktai kartu su ma-
ma pamažu tolo, tolo ir nuto-
lo...

Juozas atsidūrė žalia-
me, saulės nušviestame miš-

ke. Jis apsirengęs juodu fra-
ku. Priešais stovi bažnyčia, į
kurią jam reikia eiti. Bet kelią
užstoja pavojinga bala. Na
nieko, jis balą peršoks. Juo-
zui būtinai reikia patekti į
bažnyčią, nes ten jo laukia
mama. Mama baltame rūbe
visa spinduliuoja saulės švie-
soje. Juozas žino – mama
laukia jo. Jis nedvejodamas
šoka per balą ir, nepasiekęs
bažnyčios laiptų, išmunka į
ją. Bala traukia Juozą gilyn.
Jau išmuko iki kelių. Nėra už
ko nusitverti. Jau nugrimzdo
iki liemens. Jis iš paskutinių-
jų jėgų šaukiasi mamos, bet
iš burnos neišeina joks gar-
sas. Mamai taip nesunku – tik
ištiesti ranką – ir Juozas iš-
gelbėtas. Bet mama stovi
kaip statula ir priekaištingai
žvelgia į sūnų. Iš balos dar
kyšo Juozo galva. Dar minutė
kita – ir viskas baigta... Jis iš
paskutinių jėgų šaukiasi ma-
mos pagalbos, nori išsiveržti
iš negailestingų balos gniauž-
tų ir ... atsibunda iš košma-
riško sapno.

Kambaryje tamsu.
Visos žvakelės užgesusios,
tik viena dar smilksta. Na ir
užmigta Juozo. Jis, skubiai
pašokęs, puola tvarkyti žva-
kes ir baimingai žvilgčioja į
ramų mamos veidą. Mama,
mama, kodėl tu nepadėjai
man išsigelbėti iš pelkės?
Koks baisus košmaras... Ką
visa tai galėtų reikšti? Mama,
nenusinešk šios paslapties į
kapą. Juozas buvo sukrėstas
iki širdies gelmių, jo akyse
stovėjo košmariško sapno
vaizdas...

Išaušo rytas. Kaimo
žmonės rinkosi į Kazėnų so-
dybą atsiseikinti su savo
kaimyne ir palydėti ją į pas-
kutinę kelionę. Juozas, bebė-
giodamas šen ir ten, kiek ap-
rimo nuo sapno sukulto slo-
gučio. Tai vis nuo pervargi-
mo, nuo nervinės įtampos,
nuo visų išgyvenimų, kurie
ištiko Juozą per pastarąsias
dienas. Jį neramino kitkas –
mintys apie Kovaliovą ir
Adomą keitė viena kitą ir ka-
bojo virš Juozo galvos kaip
du dideli kranksintys varnai.
Nuo Kovaliovo jis pabėgs,
bet Adomas... Kur jis dabar?
Bent naktį būtų atėjęs atsi-
sveikinti su mama, nuraminti
brolių. O dabar didžiausioje
bėdoje paliko jį vieną.

Kapinėse per žmonių
galvas Juozas pamatė šmėkš-
telėjusį Kovaliovo veidą. Ne-
jaugi jis? Ko jam čia prirei-
kė? Manęs, ar Adomo? Juo-
zas apsidairė aplinkui, bet
Kovaliovas dingo kaip van-
deny. Jeigu manęs, tai gali
susirasti, kada tik panorės

(Nukelta į 10 psl.)

SPORTO ŽINIOS

LENGVOSIOS ATLETIKOS VARŽYBOS

Kviestinės LSK Žai-
bo lietuvių ir baltiečių leng-
vosios atletikos rungtynės
įvyks birželio 21 d., šeštadi-
nį, Independence High
School stadione, Independen-
ce, Ohio (pietiniame Kliv-
lendo priemiestyje). Varžy-
bos vyks 1997 metų USATF
Lake Erie rajono pirmenybių

rėmuose, atrenkant lietuvius
bei kitus baltiečius.

Varžybos vyks vyrų,
moterų, visose vaikų bei pa-
auglių ir senjorų-veteranų
klasėse. Dalyvauti kviečiame
visus lietuvių ir kitų baltiečių
lengvaatlečius. Šių varžybų
metu vyks ir 1997 m. ŠAL-
FASS-gos Vidurio Vakarų

Sporto apygardos pirmeny-
bės. Norinčius pasiteirauti,
prašome kreiptis į Algirdą
Bielskų, 3000 Hadden Rd.,
Euclid, OH 44117-2122. Tel.
216-486-088; Faksas: 216-
481-60649

LSK "Žaibas"

Šiaurės Amerikos Lietuvių
Sporto sąjungos – už nuopel-
nus išeivijos sportui. Tačiau
pats gražiausias ir man bran-
giausias atžymėjimas buvo,
kai V-jų PLS žaidynių orga-
nizacinis komitetas ir Lietu-
vos Tautinis Olimpiniš komi-
tetas pakvietė uždegti V-jų
PLS žaidynių aukurą Vil-
niuje, Kalnų parke, stebint
15.000 žiūrovų ir 6.000 spor-
tininkų, – sako Vytautas.

Vytautas Grybauskas
buvo visų penkių Pasaulio
Lietuvių Sporto žaidynių da-
lyvis ir organizatorius. Jis lai-

mėjo teniso varžybose 4 auk-
so, 3 sidabro ir vieną bronzos
medalį.

– Neužmiršamos
žaidynės man buvo III-sios,
Australijoje, kur pirmą kartą
dalyvavo okupuotos Lietuvos
sportininkai ir IV-sios, kur,
nežiūrint sausio 13-sios įvy-
kių, į Lietuvą iš Amerikos ir
Kanados buvo nuvežta 400
sportininkų, – maloniai prisi-
mena Vytautas Grybauskas.

Dar daug, daug lai-
mingų metų, Tau, Mielas Vy-
tautai.

SPORTO VETERANO DEIMANTINĖ SUKAKTIS

Jurgis Janušaitis

Balandžio mėn. 3 d.,
Daytona Beach priemiestyje
Rivervude gyvenantis Vy-
tautas Grybauskas savo arti-
mųjų ratelyje atšventė 75-rių
metų amžiaus sukaktį. Tą
dieną netikėtai užklupęs su-
kaktuvininką, jį radau ką tik
grįžusį iš teniso aikštės, kiek
pavargusį, bet giedrios, mal-
nios nuotaikos.

– Tai, mielas Vytau-
tai, nenurimsti ir deimantinę
amžiaus sukaktį švęsdamas?
– kalbinu jį.

– Visą savo gyvenim-
ą, nuo gimnazijos suolo iki
poilsio metų, paskyrčiau Lie-
tuvos ir išeivijos sportui. Tai
bus bene penkiasdešimt me-
tų. Sportinę veiklą ir patį
sportą tiesiog nuo jaunystės
dienų pamilau ir niekada su
juo nebesiskyriau. Net tėvy-
nės netektis, ilga tremties ke-
lionė, gyvenimas svečioje ša-
lyje nesutrukdė savo gyvenim-
ą pašvęsti sportui, – kiek
susimąstęs kalbėjo sportinės
veiklos milžinas.

– Tad, mielas Sukak-
tuvininke, gal sugrįškime į
vaikystę ir pakeliaukime Ta-
vo ilgo ir garbingo gyvenimo
kelio? Juk Tave gerai pažįsta
Lietuva, Australija, Pietų ir
Šiaurės Amerika.

Vytautas paėmė storą
albumą, sklaidė jo lapus. Ja-
me – prabėgęs gyvenimas
nuo vaikystės iki šių dienų.

Spalvingas, lydėtas džiaugs-
mo, sėkmių, nelaimių, nepri-
teklių.

Vytautas Grybauskas
gimė Lietuvoje, Žemaitijos
sostinėje – Telšiuose, 1922
m. balandžio 3 d. Čia prabė-
go vaikystė, pradiniai moks-
lai ir gimnazijos dienos. Vy-
tauto svajonė – tapti mokyto-
žmogumi ir dirbti jaunai, be-
sikuriančiai Lietuvai. Tad
studijas tęsė Vilniaus univer-
sitate.

Kita jo svajonė –
sportas, darbas su jaunimu.
Jau Telšiuose žaidė gimnazi-
jos rinktinėje. Vėliau – Vil-
niaus universiteto rinktinėje,
Vilniaus LGSF. 1943-44 m.
žaidė Telšių "Džiugo" futbo-
lo, krepšinio ir tinklinio ko-
mandose, domėjosi stalo teni-
su.

Karas ir okupacija
sudrumstė jaunojo Vytauto
gyvenimą. Viską palikęs, jis
apleidžia tėvynę 1944 metais,
pasitraukdamas nuo grės-
mingo okupanto artėjimo.
Vokietijoje apsigyveno
Schenfeld'e ir tuoju suorga-
nizavo tremtinių krepšinio
komandą "Kovą". 1949 m. V.
Grybauskas su šeima apsigy-
veno Prancūzijoje, kur Mul-
hause įsijungė į sportinę
veiklą, treneravo FCN klubo
krepšininkus, 4 kartus laimė-
jusius Elzaso meistro vardą.
Tai buvo trečioji krepšinio

komanda visoje Prancūzijoje.

1953 m., ieškodami
ramesnio gyvenimo, Joana ir
Vytautas Grybauskai apsi-
gyveno Amerikoje, Roches-
ter, kur tuoju įkūrė sporto
klubą "Sakalas". JAV-ose V.
Grybauskas stipriai įsijungė
į sportinę veiklą, kaip akty-
vus žaidėjas, treneris, koman-
dų vadovas, išvykų į Lietuvą,
Australiją, Pietų Ameriką
organizatorius.

Sportinės veiklos lai-
mėjimus liudija jų namuose,
erdviame kambaryje išdėstyta
daugybė trofėjų, medalių,
garbės pažymėjimų.

– Šie apdovanojimai,
mielas jubiliate, kalba apie
nuostabią sportinę veiklą. O
kas Tave labiausiai džiugino
gyvenime?

– Įdomus ir, saky-
čiau, gana sunkus klausimas.
Juk 75-ri metai apima vaikys-
tę, jaunystę ir visus pergyve-
nimus, kurių man teko daug
patirti. Bet džiugino mane
mokslas, sportas, studijos,
ateities planai Lietuvoje.
Džiaugiausi gražia Žemaitija,
nuostabia Lietuva. Liūdėjau,
kai kilo karas, kai siautėjo
okupantai. Pravirkau, kai
palikdamas tėvynę, pabučia-
vau gimtąją žemėlę, kurioje
praleidau pačius gražiausius
jaunystės metus. Be abejo,
buvau laimingas, 1946 m.
stovyklos koplytėlėje sukūręs
šeimą su Joana Dauginaite,
su kuria jau išgyvenome pen-
kiasdešimt metų. 1996 m.
gruodžio 26 d. mielų draugų
būryje atšventėme šią šventę.
Džiugino šeima, vaikai ir vai-
kaičiai. Tai mano gyvenimo
prasmė.

– Gal žodelį ir apie
štai tuos medalius?

– Štai šitas – Pran-
cūzijos švietimo ministerijos
paskirtas už nuopelnus Pran-
cūzijos krepšiniui ir jauni-
mui. O šis medalis iš Lietu-
vos Sporto departamento už
nuopelnus Lietuvos sportui.
Šis Garbės pažymėjimas – tai

K A I N A

(Atkelta iš 9 psl.)

(Pabaiga)

(taip jis mane ir ras...). O gal
Kovaliovas tikėjosi čia pama-
tyti Adomą? Taip, jiems rei-
kia Adomo. Vadinas, enka-
vedistasi iš tiesų nežino, kur
Adomas? Juozas buvo tikras:
– jeigu Adomas galėtų, tikrai
būtų radęs būdą atsisveikinti
su mama. Gal ir jo jau nebėra
gyvo? Bet tada Kovaliovas
neieškotų.

* * *

...Profesorius Juozas
Kazėnas nervingai vaikščiojo
po savo darbo kambarį. Ko-
dėl vėl jam pasirodė mama?
Juk jau viskas baigta, Lietu-

voje jau nebėra KGB. Niekas
Juozo nebekviečia į slaptus
susitikimus teikti informaci-
jos. Dabar Juozas Kazėnas –
ramus senukas, pensininkas ir
pastaruoju metu tikrai nieko
neįskundė, neišdavė. Tad ko-
dėl vėl rodosi mama, ko ji
dar nori iš Juozo? Jis stengėsi
nutraukti visus ryšius su pra-
eitimi, užmiršti ją, išbraukti
iš savo atminties...

Mama, ką dar aš pri-
valau padaryti? Atgailauti, at-
siprašyti tų, kuriems sugadi-
nau gyvenimą? PRISIPA-
ŽINTI?

A. † A VINCUI NYKŠTĖNUI

mirus, jo žmonai VERONIKAI, vaikams: VILIUI,
LORETAI ir DANAI bei jų šeimoms, kitiems giminėms
ir visiems artimiesiems reiškiame nuoširdžią
užuojautą ir kartu liūdime

Lazdinių šeima

A. † A. BRONIUI SNARSKIUI

staiga iškeliauvęs amžinybės takais, jo žmonai
REGINAI, dukrai LILI, sūnui VAIDOTUI ir visiems
giminaičiams bei artimiesiems reiškiame
širdingiausią užuojautą ir drauge liūdime

Daytona Beach Lietuvių klubas

Florida

Amžinybėn iškeliauo ilgametė mūsų skyriaus
narė

A. † A. MARGARITA NAUSĖDIENĖ

Drauge liūdėdami, užuojautą reiškiame Velionės
vyriui JUOZUI NAUSĖDAI, sūnui BENITO, dukrai
JŪRATEI – ANN JILLIAN, žentui ANDY MURCIA
ir kitiems artimiesiems

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
Los Angeles skyrius

Sporto veteranas Vytautas Grybauskas

RENGINIŲ KALENDORIUS

- GEGUŽĖS 11 d. 11:30 v. ryto – Motinos Dienos priešpiečiai, parapijos salėje. Rengia šv. Jurgio parapijos taryba
- GEGUŽĖS 26 d. 8:30 v. ryto – Memorial day: apeigos, šv. Mišios, pusryčiai. Rengia Katolikų Karo Veteranų 613-asis postas šv. Jurgio parapijoje
- BIRŽELIO 1 d., sekmadienį, – Ateitininkų Šeimos šventė, Dievo Motinos parapijoje
- BIRŽELIO 15 d. Klivlendo Baltiečių komitetas rengia Tragiškojo birželio minėjimą Latvių parapijos bažnyčioje
- LIEPOS 19 d. 5:00 v.v. – Lietuvių kultūrinių darželių vakaronė Gwinn Estate
- LIEPOS 20 d. 11:30 ryto – šv. Jurgio parapijos gegužinė šv. Jurgio parapijos sodyboje
- RUGPJŪČIO 10 d., sekma-
- dienį, – "DIRVOS" ir "VILTIES" draugijos gegužinė Liudos ir Vinco Apanių sodyboje. Pradžią – 1:00 val. p.p.
- SPALIO 4 d. Klivlendo Baltiečių komitetas rengia baltiečių bendravimo vakarą Lietuvių namuose
- SPALIO 18–19 d. – nemokami skiepai nuo gripo. Rengia šv. Jurgio parapijos taryba
- SPALIO 25 d. "Dainavos" stovyklos 40 metų sukakties koncertas
- LAPKRIČIO 16 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos Rudens festivalis
- GRUODŽIO 20, 21 d. – šv. Jurgio parapijos Kalėdinių kepinų pardavimas
- GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje

Psychological Health Center and Alcoholism Treatment Program, Inc.

6315 Pearl Road, Suite 101
Parma Heights, Ohio 44130

Telefonas: (216) 845-9061

Faksas: (216) 8454-9062

Dr. Gintautas Z. Sabataitis Psichologas
Priimame "Medicare" ir kitus sveikatos apdraudimus

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

**EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE**

passports • visas • prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:

LITMA IMPORT EXPORT

**639 EAST 185 STREET
CLEVELAND OH 44119**

216-481-0011

**SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU
LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI**

**JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.**

**ATLANTA IMPORT EXPORT
(312) 434-2121 arba (800) 775-7363**

ŠVENČIŲ AIDAI

Klivlendo "Pilėnų" skautų tuntas balandžio 23 d. atšventė pasaulio skautų globėjo - šv. Jurgio dieną. V. Bacevičiaus nuotraukoje: tunto adj. pr. sk. M. Tamošiūnas skaito įsakymus

Balandžio 3 d. Klivlendo Lietuvių Pensininkų klubo susibūrimė paminėtas aktyvaus visuomeninko Zeno Dučmano jubiliejinis gimtadienis

V. Bacevičiaus nuotr.

VERTA APSILANKYTI

• Gegužės 12 d., 8:00 v. vakaro – Kamerinės muzikos koncertas (nemokamas). Hillcrest Band Concert. Regina High School Aud. 1857 South Green Rd. Tel. 216 942-3944.

• Gegužės 14-17 d. Parmos miesto meno šiuipnys. Parma Area Medley of

• Gegužės 13 d., 7:30

Arts – Schaaf Community Center, 5983 W. 54th St. Tel. 216 888-4515.

• Gegužės 16 d., 8:00 v.v. – Klivlendo Dainininkų klubo renginys "Muzika iš kino filmų". The Singer's Club of Cleveland – "Music from the Movies". Cleve State Univ., Waetjen Aud., Chester prie 21 St. Tel. 216 556-4405.

• Gegužės 17 d. – Karališkasis išpardavimas. Kingsville Kingsized Lawn Sale. Rengia "Friends of the Library". Rt. 84 prie 193. Tel. 216-224-0189.

• Gegužės 17 d., 7:00 v.v. – Policijos "Prisiminimo koncertas". Greater Cleveland Police Memorial Concert. Dalyvaus JAV jūreivių rikiuotės būrys. Woodling Gym, Cleve State Univers. Įėjimas – \$10. Tel 216 621-3830.

• Gegužės 17 d. – Meno ir rankdarbių mugė Walk On Wick – 323 Wick Ave., Youngstown, Tel. 330 746-2787. Ger. J.

**SVEIKINAME
Izabelę
JONAITIENĘ,
išleidusią
savo poezijos
rinkinį**

"Dirva"

Ieškome pirmojo skyriaus mokytojo(s)

Šventojo Kazimiero lietuviškoji mokykla, dirbanti Dievo Motinos parapijoje, Klivlende (Cleveland, OH) ieško pirmojo skyriaus mokytojo(s) ateinantiems mokslo metams. Norinčius dirbti šį darbą su lietuvių kilmės jaunimu, prašome kreiptis į Rimą Čepulį, tel. 729-2285

"LIETUVOS AIDAS" – Vilniuje leidžiamas patriotinės minties dienraštis geriausiai informuoja apie Lietuvą. Prenumerata oro paštu metams – \$130 pu-sei metų – \$ 70 JAV.

Prenumeratą priima: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. (630) 986-1613

DIRVA

VEIKLUS LIETUVIŲ TELKINYS

Vasario 16-oji Kearny, NJ. Lietuvos vėliavos pakėlimas Rotušės aikštėje. Antrasis iš kairės – miesto burmistras Leo Vartan, šalia jo monsinjoras Dominykas Pocius, p. Šernas, Nekrošitė, L.Pšibilskaitė, L.Kochanskienė ir kiti

ŠVENČIŲ AIDAI

Jaunieji Klivlendo dainorėliai Vasario 16-osios minėjime V.Kliorio nuotr.

Njudžersio (New Jersey) valstijos rytiniame pakraštyje gyvena daug lietuvių imigrantų ir pabėgėlių, atvykusių po II-ojo Pasaulinio karo. Daugiausia jų apsigyveno Kearny, Harrison, Paterson, Elizabeth miestuose. Kai kurie turėjo savas bažnyčias, klubus, užiegas, lietuvių rankomis pastatytas.

Vienas iš lietuvių telkinių dar gyvuoja Kearny

miestelyje, turinčiame savą – lietuvišką Dievo Motinos Sopulingosios parapiją. Aktyviai veikia Lietuvių Katalikų Bendruomenės centras. Nuotraukoje matome būrėlį lietuvių su Kearny miesto burmistru Leo Vartan, kuris dalyvavo Vasario 16-osios šventėje, pakeliant Lietuvos valstybės vėliavą miesto aikštėje.

V. Bacevičius

RITA STAŠKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1997
Skrudžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road Cleveland, OH. 44119 (216) 486-2530
2412 Cedarwood Road Pepper Pike, Oh. 44124 (216) 473-2530
ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200 th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, Oh. 44119
Paul Stefanac

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

Paskolos namų remontui nuo 7%
Dėl smulkesnės informacijos skambinkit TAUPAI

Prieš perkant naują mašiną – pasiteiraukite TAUPOJE
Naujom mašinom – nuo 7.0% Naudotom mašinom – nuo 8.5%

DARBO VALANDOS:

antradienį, trečiadienį 9:00v.r. – 4:00p.p.
ir ketvirtadienį 9:00v.r. – 6:00p.p.
penktadienį 9:00v.r. – 12:00p.p.
šeštadienį 9:00v.r. – 12:00p.p.
sekmadienį parapijoje 11:00v.r. – 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000